

CRNA GORA
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

**IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ
NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA ZA 2020.
GODINU**

Podgorica, maj 2021. godine

SADRŽAJ

REZIME.....	4
I UVOD.....	7
II DJELOKRUG I ORGANIZACIJA RADA.....	8
III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE ZA 2020. GODINU	10
IV REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE ZA 2020. GODINU	11
V IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA	11
1. GENERALNI DIREKTORAT ZA BILATERALNE POSLOVE	11
1.1. Saradnja sa susjednim zemljama	11
1.2. Saradnja sa evropskim zemljama	12
1.3. Saradnja sa SAD, Kanadom i državama Latinske Amerike.....	13
1.4. Saradnja sa zemljama Azije, Afrike i Bliskog Istoka i Okeanije	14
1.5. Saradnja sa zemljama Evroazije	16
2. GENERALNI DIREKTORAT ZA MULTILATERALNE POSLOVE	17
2.1.1. Bezbjednost, razoružanje, neproliferacija i kontrola spoljne trgovine oružjem	18
2.1.2. Održivi razvoj i reforma razvojnog sistema UN	18
2.1.3. Ljudska prava.....	19
2.1.4. Učešće u radu drugih specijalizovanih agencija, programa, fondova iz sistema UN i drugih organizacija sa sjedištem u Parizu, Beču, Ženevi, Londonu i Rimu	20
2.1.5. Saradnja sa UN agencijama u zemlji	22
2.2. Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS)	24
2.2.1. Saradnja sa Kancelarijom OEBS za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR).....	26
2.3. Savjet Evrope	28
2.4. Regionalne organizacije i inicijative.....	28
2.4.1. Predsjedavanje Crne Gore regionalnim mehanizmima	29
2.4.2. Regionalna projektna aktivnost.....	32
3. GENERALNI DIREKTORAT ZA EVROPSKU UNIJU.....	32
3.1. Aktivnosti u oblasti evropskih integracija	33
3.2. Regionalne inicijative.....	35
3.2.1. Berlinski proces/Zapadnobalkanska šestorka ZB6	35
3.2.2. Predsjedavanje Strategijom Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR).....	35
3.2.3. Unija za Mediteran (UzM)	36

3.3. Usaglašavanje sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU	36
4. GENERALNI DIREKTORAT ZA NATO I POLITIKU BEZBJEDNOSTI	36
4.1. Sprovođenje političkih prioriteta – Crna Gora članica NATO-a	37
4.2. Učešće u regionalnim bezbjednosnim inicijativama	39
4.3. Učešće visokih zvaničnika na međunarodnim skupovima i konferencijama i bilateralni sastanci sa zvaničnicima NATO-a	40
4.4. Ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz članstva u NATO	41
5. GENERALNI DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I KULTURNU DIPLOMATIJU	42
5.1. Direkcija za ekonomsku i kulturnu diplomatiju	42
5.1.1. Realizovane aktivnosti na pripremi učešća Crne Gore na Expo 2020 Dubai	43
5.2. Kulturna diplomatija	44
5.3. Razvojna saradnja i humanitarna pomoć	44
6. GENERALNI DIREKTORAT ZA KONZULARNE POSLOVE I DIJASPORU	46
6.1. Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć i opšte poslove	46
6.2. Direkcija za viznu politiku, prelete i tranzit	47
7. GENERALNI DIREKTORAT ZA MEĐUNARODNO PRAVNE POSLOVE	50
7.1. Međunarodni i administrativni ugovori	50
7.2. Međunarodne restriktivne mjere	52
VI GENERALNI SEKRETARIJAT	53
6.1. Normativno-pravni poslovi	53
6.2. Kadrovski poslovi	53
6.3. Slobodan pristup informacijama	54
6.4. Finansije	54
6.5. Javne nabavke	55
7.1. Međunarodna saradnja	56
7.2. Stručno usavršavanje u oblasti međunarodnih odnosa	58
VIII GENERALNI INSPEKTORAT	58
X OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA	59
ZAKLJUČAK	60

REZIME

Ministarstvo vanjskih poslova je, i tokom 2020. bilo posvećeno ispunjavanju vanjsko-političkih ciljeva Crne Gore. Iako je prvi talas epidemije Covid19 sve diplomatske događaje prenio u digitalni format, ubrzo se po ko zna koji put potvrdilo da se globalni izazovi mogu prevazići samo globalnim rješenjima, a da su povjerenje i međunarodna saradnja preduslovi za postizanje opšteg dobra.

Ministarstvo vanjskih poslova nastavilo je u otežanim uslovima da ispunjava svoje obaveze, koje proizilaze iz članstva u NATO, evropske integracije, regionalne povezanosti i dobrosusjedske saradnje, članstva Crne Gore u međunarodnim organizacijama, a ministarske posjete, političke konsultacije, multilateralni forumi nastavili su, iako smanjenim intenzitetom, da se realizuju u digitalnom formatu. Tokom prvog talasa pandemije, Ministarstvo vanjskih poslova i diplomatsko-konzularna mreža našli su se pred novim zadatkom, sa centralnom ulogom u koordinaciji repatrijacije i pružanja pomoći crnogorskim državljanima širom svijeta.

Crna Gora je nastavila sa ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz **članstva u NATO-u**. Imajući u vidu strateški značaj regiona Zapadnog Balkana (ZB) za NATO, nastavljeno je aktivno promovisanje politike otvorenih vrata. Crna Gora je, sa saveznicima, zajednički radila na suočavanju sa pandemijom, a neposredno po njenom izbijanju, pokrenula je mehanizam NATO-a za pomoć u vanrednim situacijama (EADRCC). Preko ovog mehanizma, u prvom talasu epidemije, Crna Gora je dobila pomoć od država saveznica u medicinskoj opremi i logističku i finansijsku pomoć u transportu medicinske opreme iz Kine, što je samo, još jedan u nizu, dokaz solidarnosti i jedinstva saveznica u suočavanju s pandemijom COVID19.

Na planu **evropske perspektive ZB**, tokom 2020. godine donijeta je odluka o otpočinjanju pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom, usvojena je nova metodologija pregovora, održana su dva Samita (Zagrebački samit EU-ZB i godišnji Samit Berlinskog procesa), usvojen Ekonomsko-investicioni plan za Zapadni Balkan, a još tokom prvog talasa pandemije Covid19, EU je opredijelila daleko najviši iznos finansijske pomoći i hitne medicinske pomoći za ZB, uključujući i mogućnost prijema u mehanizme zajedničkih nabavki. Crna Gora je nastavila sa realizacijom obaveza u okviru procesa evropske integracije. Na međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i Evropske unije 30. juna 2020, u Briselu, Crna Gora je otvorila poslednje pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija, i time postala prva država kandidat sa ZB koja je otvorila sva pregovaračka poglavlja. Otvaranjem ovog poglavlja završena je faza otvaranja poglavlja, od čega su 3 privremeno zatvorena. Posebno ohrabrujuća je bila poruka komesara za susjedstvo i proširenje, Olivera Varheljija da očekuje da do kraja njegovog mandata makar jedna zemlja sa Zapadnog Balkana postane članica EU.

Kada je u pitanju Zajednička vanjska i bezbjednosna politika EU, nastavljen je trend 100 posto usklađenosti, Crna Gora se tokom 2020. bez izuzetka pridruživala zajedničkim pozicijama EU i odlukama Savjeta o restriktivnim mjerama.

Kroz implementaciju vanjsko-političkog prioriteta Crne Gore - **jačanje dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje**, MVP je aktivno učestvovalo u radu brojnih regionalnih organizacija i inicijativa, na političkom i ekspertskom nivou, koordiniralo i učestvovalo u izradi i implementaciji važnih regionalnih dokumenata. Posebno odgovoran i konstruktivan angažman ostvaren je tokom predsjedavanja Centralno-evropskom inicijativom (CEI) i Fondom za Zapadni Balkan (WBF). Uz ostvarivanje dobre i kontinuirane saradnje sa sekretarijatima, MVP je, u ulozi koordinatora, radilo na međunarodnoj promociji zemlje kroz iniciranje regionalnih aktivnosti koje imaju za cilj jačanje saradnje i unapređenje razvoja regiona, jačajući time ulogu kredibilnog aktera u regionu. U odnosu na saradnju CEI i UN, GS UN je konsenzusom usvojila Rezoluciju o saradnji između UN i CEI 23. novembra, koju je Crna Gora u ulozi predsjedavajućeg, podnijela u ime 17 članica Inicijative.

Tokom 2020. Crna Gora je predsjedavala i Zdravstvenom mrežom Jugoistočne Evrope (SEEHN), do oktobra 2020. predsjedavala je Centrom za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), do novembra 2020. Regionalnom školom javne uprave (RESPA) koje je obilježeno brojnim aktivnostima, među kojima je najznačajnije takmičenje javnih uprava Zapadnog Balkana u saradnji sa OECD/SIGMA. U prioritete jednogodišnjeg predsjedavanja Regionalnom inicijativom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), od 30. juna 2020, Crna Gora je definisala unapređenje procedura za azil, saradnju u oblasti readmisije, integrisanog upravljanja granicom i borbu protiv trgovine ljudima.

Uporedo sa tim, važne aktivnosti realizovane su u okviru crnogorskog članstva u **međunarodnim organizacijama**. U 2020, MVP je nastavilo sadržajnu saradnju sa OEBS-om i OEBS-ovom Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), kako kroz organizovanje i praćenje aktivnosti koje su se održavale u Crnoj Gori, tako i kroz učešća crnogorskih predstavnika na međunarodnim događajima. Saradnja je bila vidljiva kroz sve tri OEBS-ove dimenzije: političko-vojnu, ekonomsko-ekološku i ljudsku.

Takođe, kroz veoma zapaženo učešće crnogorske delegacije na 75. zasjedanju Generalne skupštine **Ujedinjenih nacija**, u okolnostima pandemije Covid19, ovogodišnja generalna debata organizovana je u virtuelnom formatu, na temu *Budućnost kakvu želimo, Ujedinjene nacije koje su nam potrebne: potvrđujući zajedničku posvećenost multilateralizmu – suočavanje sa pandemijom COVID19 kroz djelotvornu multilateralnu akciju*. Tokom 2020. MVP kontinuirano je sprovodilo aktivnosti u okviru ključnih prioriteta u tri stuba djelovanja UN-a: mir i bezbjednost, održivi razvoj i ljudska prava.

Tokom prethodne godine, **bilateralne aktivnosti** uglavnom su realizovane u online formatu, a sve u pravcu ostvarivanja vanjskopolitičkih prioriteta i produbljivanja bilateralne saradnje. U 2020. Crnu Goru su posjetili zvaničnici: Hrvatske, Grčke, Mađarske.

Realizovane su posjete crnogorskih zvaničnika: SR Njemačkoj, Belgiji, Litvaniji, Letoniji i Estoniji.

Paralelno sa posjetama na visokom i najvišem nivou, planirano je bilo održavanje i redovnih bilateralnih političkih konsultacija između ministarstava vanjskih poslova. Održane su bilateralne konsultacije sa Republikom Hrvatskom, a zbog uslova izazvanih epidemijom, održavanje bilateralnih konsultacija sa drugim državama odloženo je za 2021.

U cilju snaženja bilateralnih odnosa i optimizacije crnogorske diplomatsko-konzularne mreže, u 2020. zvanično su počela sa radom 4 konzulata sa **počasnim konzulima** na čelu, i to: u Rigi (Letonija), Viljnusu (Litvanija), Solunu (Grčka) i Balikesiru (Turska).

U protekloj godini, intenzivne su bile aktivnosti i u domenu **konzularnih poslova**. Obradeno je preko 15 000 predmeta, koji su se uglavnom odnosili na konzularne usluge: izdavanje viza, legalizacije, međunarodnu pravnu pomoć, državlanski status, kao i na aktivnosti u pravcu zaštite konzularnih interesa naših državljana u inostranstvu. Posebno važan dio angažmana Konzularnog sektora u 2020. odnosio se na koordinaciju aktivnosti u vezi sa repatrijacijom crnogorskih državljana tokom prvog talasa epidemije COVID19.

I na planu **ekonomske i kulturne diplomatije**, prethodnu godinu obilježila su ograničene aktivnosti usljed pandemije. Nastavljene su aktivnosti i na pripremi učešća Crne Gore na Univerzalnoj izložbi Expo Dubai 2020, koja je, zbog globalne krize izazvane pandemijom Covid19, odložena za 1. oktobar 2021 - 31. mart 2022.

U okviru Ministarstva vanjskih poslova aktivna je i **Diplomatska akademija**, koja je u 2020. bila posebno angažovana na jačanju kapaciteta crnogorske diplomatije kroz organizovanje stručnih ispita, jačanje međunarodne saradnje, kao i saradnje sa partnerima u Crnoj Gori. Diplomatska akademija je 13. put organizovala Ljetnju školu za mlade diplomate „Gavro Vuković“, koja je prvi put održana u online formatu, a 2020. pohađalo je 47 polaznika iz 28 država, koji su tokom pet dana imali priliku da razmijene mišljenja sa 37 istaknutih predavača u okviru 18 interaktivnih sesija.

U 2019. **Uprava za dijasporu** dobila je status samostalnog organa državne uprave, a u skladu sa svojim nadležnostima, nastavila je sa sprovođenjem aktivnosti na jačanju veza i saradnje sa našim iseljenicima. U skladu sa članom 46 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo vanjskih poslova vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Uprave za dijasporu.

I UVOD

U skladu sa članom 48 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20, 121/20, 1/21 i 2/21) Ministarstvo vanjskih poslova je pripremlilo Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz njegove nadležnosti.

Izvještaj sadrži pregled realizovanih aktivnosti i najvažnije ostvarene rezultate u domenu vanjske politike u protekloj godini. U prvom dijelu Izvještaja, nakon opisa djelokruga rada i organizacione strukture Ministarstva vanjskih poslova, pruža se uvid u stepen realizacije obaveza iz Programa rada Vlade za 2020, kao i zaključaka Vlade u 2020. Nakon toga, slijedi pregled najvažnijih aktivnosti ključnih organizacionih jedinica koje u najvećem dijelu definišu, koordiniraju i usmjeravaju rad Ministarstva. Naime, u nadležnim direktoratima i drugim organizacionim jedinicama, sačinjen je koncizan osvrt na konkretne iskorake koji su napravljeni u pravcu:

- snaženja bilateralne saradnje sa susjednim zemljama, zatim državama članicama EU i NATO, politički i ekonomski najuticajnijim zemljama svijeta, te intenziviranja sveukupnih odnosa sa državama Bliskog istoka, Azije, Afrike i Amerike;
- boljeg pozicioniranja Crne Gore u važnim međunarodnim organizacijama, ali i kvalitetnijeg i potpunijeg zastupanja njenih interesa i stavova o pitanjima od regionalnog ali i šireg, globalnog značaja;
- daljeg napretka u pristupnim pregovorima sa EU;
- efikasnog i kvalitetnog ispunjavanja obaveza u svojstvu države članice NATO-a;
- afirmacije ekonomske i kulturne diplomatije kao važnog segmenta u promociji Crne Gore kao atraktivne investicione destinacije, te jačanja komponente međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći;
- doprinosa borbi protiv pandemije COVID19, koordinacija aktivnosti u vezi sa repatrijacijom crnogorskih državljana i međunarodne saradnje ostvarene u cilju nabavke medicinske opreme;
- unapređenja sistema vizne liberalizacije i produbljivanja saradnje sa počasnim konzulima;
- zaključivanja većeg broja međunarodnih ugovora i administrativnih sporazuma, kao i blagovremenog praćenja i primjene odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera;
- poboljšanja kvaliteta rada diplomatsko-konzularnih predstavništava;
- daljeg profesionalnog i stručnog usavršavanja službenika Ministarstva vanjskih poslova.

II DJELOKRUG I ORGANIZACIJA RADA

Ministarstvo vanjskih poslova vrši poslove uprave koji se odnose na: predstavljanje Crne Gore u odnosima sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim međunarodnim institucijama, kao i sa njihovim predstavništvima u Crnoj Gori; komunikaciju i koordinaciju komunikacije drugih organa sa diplomatskim i drugim predstavništvima drugih država i misija međunarodnih organizacija u Crnoj Gori; diplomatsko-konzularne poslove i druge stručne poslove koji se odnose na ostvarivanje političkih, ekonomskih, kulturnoinformativnih i drugih odnosa sa drugim državama i međunarodnim organizacijama; vizni sistem; predlaganje Vladi vanjske politike i priznavanja država, kao i uspostavljanje i prekid diplomatskih i konzularnih odnosa sa drugim državama; predlaganje Vladi učlanjenja, odnosno učešća Crne Gore u međunarodnim organizacijama i integracijama, kao i drugih oblika multilateralne saradnje; realizaciju strateških spoljnopolitičkih prioriteta (regionalna saradnja, evropske integracije, unapređenje bilateralnih odnosa, saradnja na multilateralnom planu); koordinaciju aktivnosti u saradnji sa drugim nadležnim organima u pogledu obaveza koje proizilaze iz članstva Crne Gore u Sjeverno-atlantskom savezu (NATO), uključujući i informisanje javnosti o NATO; izdavanje diplomatskih i službenih pasoša i vođenje propisane evidencije o njima; zaštitu interesa Crne Gore, njenih državljana i pravnih lica u inostranstvu; saradnju sa iseljenicima iz Crne Gore i njihovim organizacijama; analiziranje i procjenjivanje razvoja regionalnih i međunarodnih odnosa i dešavanja, naročito u oblasti vanjske i bezbjednosne politike; analiziranje međunarodnog položaja Crne Gore, bilateralnih odnosa sa drugim državama, informacije stranih medija koje se odnose na Crnu Goru i aktivnosti u međunarodnim organizacijama, kao i informacije i analize specijalizovanih instituta i institucija; promociju ekonomskih interesa Crne Gore u inostranstvu; ekonomsku diplomatiju, koordinaciju i unapređenje međunarodne ekonomske saradnje; koordinaciju promocije spoljne trgovine i prezentacije ekonomskih interesa Crne Gore, radi privlačenja direktnih stranih investicija u cilju ekonomske valorizacije; podsticanje internacionalizacije crnogorske privrede; koordinaciju i učestvovanje u zaključivanju bilateralnih i multilateralnih ekonomskih i investicionih sporazuma; iniciranje, koordinaciju i učestvovanje u radu mješovitih komisija za ekonomsku saradnju; koordinaciju saradnje sa međunarodnim organizacijama; koordinaciju i komunikaciju sa resornim ministarstvima i ostalim domaćim i stranim partnerima u cilju zaštite, valorizacije i promocije ekonomskih interesa Crne Gore u inostranstvu; koordinaciju međunarodne razvojne i humanitarne pomoći; unapređenje saradnje u oblasti kulture, obrazovanja i sporta u međunarodnim odnosima; pripremu predloga zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti vanjskih poslova, davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa kojima se uređuju pitanja u vezi sa vanjskim poslovima; vršenje poslova u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaključivanje i izvršavanje međunarodnih ugovora i drugim propisima ili međunarodnim ugovorima; predlaganje Vladi postavljanja i opoziva šefova diplomatsko-konzularnih predstavništava; učešće u poslovima vezanim za akreditaciju zvaničnih predstavnika drugih država i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori; učešće u

organizaciji i realizaciji zvaničnih i drugih međunarodnih posjeta na državnom nivou, uključujući i posjete delegacija i poslanika Skupštine Crne Gore; učešće u pripremama za učešće crnogorskih predstavnika na međunarodnim pregovorima i sastancima; pripremu i davanje mišljenja o pitanjima iz međunarodnog prava; razgraničenje Crne Gore sa susjednim državama, u saradnji sa drugim nadležnim organima; pripremu i čuvanje dokumentacije o državnoj granici u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola; sprovođenje postupka sticanja, održavanja, raspolaganja i otuđivanja pokretne i nepokretne imovine u inostranstvu koja je neophodna za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava; prikupljanje i čuvanje dokumentacije o vanjskoj politici Crne Gore, podsticanje naučnoistraživačkog rada i obrazovanja u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa; organizaciju, održavanje i zaštitu sistema informatičkih, telekomunikacijskih, kurirskih i drugih veza sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima i drugim informacionim sistemima, u saradnji sa drugim nadležnim organima; obezbjeđenje diplomatsko-konzularnih predstavništava i zaposlenih u njima, u saradnji sa drugim nadležnim organima; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Strukturu Ministarstva vanjskih poslova, prema, u tom trenutku, važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, usvojenom na sjednici Vlade od 16. maja 2019, čine sljedeće organizacione jedinice:

Generalni direktorat za bilateralne poslove u okviru koga su: Direkcija za susjedne zemlje, Direkcija za Evropu, Direkcija za Evroaziju, Direkcija za Sjevernu i Južnu Ameriku i Direkcija za Afriku, Bliski istok, Aziju, Pacifik i Australiju;

Generalni direktorat za multilateralne poslove u okviru koga su: Direkcija za Ujedinjene nacije, Direkcija za Organizaciju za evropsku bezbjednost i saradnju i Savjet Evrope i Direkcija za regionalne i druge međunarodne organizacije;

Generalni direktorat za Evropsku uniju u okviru koga su: Direkcija za Evropsku uniju i Direkcija za evropsku susjedsku politiku;

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti u okviru koga su: Direkcija za NATO, Direkcija za politiku bezbjednosti i Registar tajnih podataka;

Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju u okviru koga su: Direkcija za ekonomsku i kulturnu saradnju i Direkcija za međunarodnu razvojnu i humanitarnu saradnju;

Generalni direktorat za konzularne poslove i dijasporu u okviru koga su: Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć i opšte poslove, Direkcija za privilegije, imunitete i saradnju sa dijasporom i Direkcija za viznu politiku, prelete i tranzit;

Generalni direktorat za međunarodno pravne poslove u okviru koga su: Direkcija za međunarodne ugovore i Direkcija za praćenje razvoja međunarodnog javnog prava i za restriktivne mjere;

Kabinet ministra;

Odjeljenje za analitiku;

Generalni inspektorat;

Diplomatska akademija;

Diplomatski protokol;

Odjeljenje za unutrašnju reviziju;

Sekretarijat u okviru koga su: Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima, Odjeljenje za normativno pravne poslove, Odjeljenje za upravljanje informacionim sistemima, Služba za poslove finansija, računovodstva i javnih nabavki, Biro za javne nabavke, Biro za poslove finansija i računovodstva i Služba za administrativno - tehničke poslove;

Diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu

Van organizacionih jedinica vrše se poslovi državnog sekretara i I savjetnika/savjetnika.

III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE ZA 2020. GODINU

Ministarstvo vanjskih poslova je, shodno Programu rada Vlade za 2020, bilo nadležno za realizaciju 7 obaveza, koje su se odnosile na tematski i normativni dio Programa:

I kvartal

Normativni dio

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama pojedinih postupaka i nadležnosti organa u primjeni restriktivnih mjera.

Tematski dio

- Strategija saradnje sa dijasporom – iseljenicima za period 2020-2023, s Akcionim planom za period 2020-2021.
- Izveštaj o radu Ministarstva vanjskih poslova za 2019.

III kvartal

Normativni dio

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanjskim poslovima

Tematski dio

- Informacija o aktivnostima u oblasti ekonomske diplomatije

IV kvartal

Tematski dio

- Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje (2016-2020), za 2020.
- Informacija o saradnji Crne Gore sa susjednim zemljama

Usljed restriktivnih uslova rada izazvanih pandemijom Covid19, Ministarstvo vanjskih poslova je realizovalo tematski dio Programa rada Vlade u I kvartalu, kao i normativni tako što je radna grupa pripremljeni nacrt izmjena Zakona o restriktivnim mjerama dostavila ekspertu Savjeta Evrope, na mišljenje. Zbog reduciranog broja aktivnosti uzrokovanih pandemijom, određeni broj obaveza iz djelokruga nadležnosti MVP obuhvaćen je Programom rada Vlade za 2021.

IV REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE ZA 2020. GODINU

U toku 2020. Ministarstvo vanjskih poslova je bilo u obavezi da realizuje 39 zaključaka Vlade.

Od navedenih, u predviđenom roku je realizovano 23, dok 9 obaveza nije realizovano. Procenat uspješnosti realizacije zaključaka Vlade je 71,87%.

7 preostalih obaveza nije dospjelo, a one se uglavnom odnose na usaglašavanje, zaključivanje i potpisivanje međunarodnih sporazuma, čija procedura zahtijeva određeni vremenski period.

V IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA

1.GENERALNI DIREKTORAT ZA BILATERALNE POSLOVE

Generalni direktorat za bilateralne poslove je i u 2020. nastavio sa aktivnostima na planu jačanja regionalne, kao i saradnje sa EU i NATO zemljama, a sve u cilju realizacije vanjsko-političkih prioriteta. Međutim, pandemija koronavirusa je umnogome usporila proces daljeg unapređenja bilateralne saradnje, budući da su aktivnosti planiranom dinamikom realizovane jedino u prvom kvartalu, dok najveći dio predviđenih zvaničnih ministarskih susreta, sastanaka na radnom nivou, bilateralnih političkih konsultacija nijesu mogli da, iz objektivnih razloga, budu realizovani.

1.1.Saradnja sa susjednim zemljama

Saradnja sa državama regiona i dobrosusjedski odnosi, u 2020. godini, bili su, u fokusu vanjskopoličkih aktivnosti Ministarstva, kao jednom od tri prioriteta crnogorske vanjske politike.

Usljed nemogućnosti realizacije posjeta na najvišem nivou, nosioci vanjske politike zemalja regiona nastojali su da virtuelnim kanalima komunikacije održe politički dijalog na svim nivoima i rade na produblivanju saradnje.

Odnosi sa Republikom Hrvatskom su tokom 2020. osnaženi i produbljeni. Bili su najintenzivniji, i osim online sastanaka i redovne komunikacije ministarstava dvije zemlje, ogledali su se i u posjetama na najvišem nivou, i to: posjetama hrvatskog predsjednika, Zorana Milanovića i ministra vanjskih i evropskih poslova Gordana Grlića Radmana Crnoj Gori, u junu mjesecu. Prethodno, u martu 2020. održane su bilateralne konsultacije dva MVP. Takođe, aktivnom diplomatskom aktivnošću ministra vanjskih poslova Đorđa Radulovića krajem godine dobijene su garancije Hrvatske da Odluka o proglašenju ekskluzivne ekonomske zone (EEZ) neće prejudicirati ishod bilateralnih pregovora o razgraničenju između dvije države, niti da će narušiti duh privremenog Protokola o Prevlaci.

Sa Republikom Sjevernom Makedonijom odnosi su produbljeni i učvršćeni savezništvom u NATO-u, tačnije članstvom Sjeverne Makedonije u NATO. Kvalitetan politički dijalog i sadržajni odnosi dvije zemlje, koje karakteriše prijateljstvo, otvorenost i kontinuirana saradnja, bez otvorenih pitanja, važan su pokazatelj stabilnosti u odnosima.

Dobrosusjedski odnosi i bilateralna saradnja Crne Gore i Bosne i Hercegovine nastavljena je i u protekloj 2020. tokom koje je zvanično otvoren zajednički granični prelaz Vraćenovići – Deleuša. Najavljen je nastavak saradnje na uspostavljanju zajedničkih prelaza, i to: Šćepan Polje – Hum, na putnom pravcu Plužine – Foča; Zupci – Sitnica na putnom pravcu Herceg Novi – Trebinje i Ilino Brdo – Klobuk na putnom pravcu Nikšić – Trebinje. Predsjednik Milo Đukanović učestvovao je na Komemoraciji povodom 25. godišnjice genocida u Srebrenici, gdje se obratio video porukom i tim povodom odao poštu žrtvama. Ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović je 16. decembra 2020. imao telefonski razgovor sa zamjenicom predsjedavajućeg Vijeća ministara i ministarkom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Biserom Turković, tokom kojeg je konstatovano da su odnosi između Crne Gore i Bosne i Hercegovine primjer dobrosusjedске saradnje.

Bilateralne odnose sa R. Srbijom karakterišu zajednička evropska agenda i regionalna saradnja. Ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović obavio je 16. decembra 2020. telefonski razgovor sa ministrom spoljnih poslova Republike Srbije Nikolom Selakovićem, tokom kojeg je ocijenjeno da dvije prijateljske države bilateralne odnose treba da grade na temelju međusobnog uvažavanja, poštovanju principa suverenosti, teritorijalnog integriteta i nemiješanja u unutrašnja pitanja, te da bi u fokusu razvoja bilateralnih odnosa trebalo da budu ekonomska saradnja, posebno u oblastima infrastrukturnih projekata i energetike. U skladu sa članom 9. i 41. Bečke konvencije o diplomatskim privilegijama i imunitetima, verbalnom notom Ministarstva vanjskih poslova od 28. novembra 2020. ambasador Srbije u Crnoj Gori, Vladimir Božović proglašen je personom non grata i zatraženo je da napusti Crnu Goru. Po osnovu reciprociteta Ministarstvo spoljnih poslova Srbije je proglasilo personom non grata ambasadora Crne Gore u Srbiji, koja je sjutra dan povučena.

Crna Gora ima kontinuiranu dobru saradnju sa R. Kosovo, čiji se bilateralni odnosi razvijaju na osnovama dobrosusjedstva i prijateljstva. Savjetodavno vijeće za zajednice, koje djeluje pri Kancelariji predsjednika Kosova, boravilo je 2020. u studijskoj posjeti Crnoj Gori, tokom koje su razmijenjena iskustva u zaštiti i unapređenju manjinskih prava u Crnoj Gori i na Kosovu.

Tokom 2020. nastavljen je kontinuitet redovne komunikacije i saradnje između Crne Gore i Albanije, saradnje u oblasti integracionog procesa, te značaj koji se pridaje statusu nacionalnih manjina, što potvrđeno i početkom emitovanja programa na crnogorskom jeziku na državnoj Radio televiziji Albanije dva puta sedmično.

Dobar primjer posvećenosti Crne Gore dobrosusjedskim odnosima i regionalnoj saradnji potvrđuje i upućivanje pomoći za saniranje posljedica razornih zemljotresa u Albaniji i Hrvatskoj.

1.2. Saradnja sa evropskim zemljama

Bilateralne odnose sa evropskim državama karakteriše intenzivna saradnja na svim poljima, uključujući i saradnju na daljoj afirmaciji procesa evropske integracije Crne Gore i regiona u EU, kao i aktivne saradnje u okviru NATO alijanse.

Iako je pandemija značajno uticala na planiranu dinamiku bilateralnih aktivnosti u 2020. prije svega političke susrete na najvišem i visokom nivou, ipak je i, u tako otežanim uslovima, uspješno realizovan niz bilateralnih susreta.

Crnu Goru zvanično je posjetio ministar vanjskih poslova Republike Grčke Nikos Dendias, a u radnoj posjeti boravio je ministar vanjskih poslova i trgovine Mađarske Peter Sijarto. Prilikom posjete ministar Sijarto uručio je paket medicinske pomoći i opreme od 50000 hiruških maski i 2500 zaštitnih odijela, kao podršku Mađarske u borbi protiv COVID-19.

Kada je riječ o posjetama crnogorskih zvaničnika, predsjednik Milo Đukanović boravio je u zvaničnim posjetama Estoniji, Letoniji i Litvaniji i radnoj posjeti SR Njemačkoj. Tokom posjete baltičkim državama sastao se sa najvišim zvaničnicima te tri države. Tokom radne posjete SR Njemačkoj, predsjednik Đukanović imao je susrete sa predsjednikom Frank Valter Štajnmajerom, predsjednikom Bundestaga Volfgangom Šojbleom, ministrom vanjskih poslova Haiko Masom i dvije grupe poslanika u Bundestagu. Tokom razgovora sa sagovornicima još jednom su potvrđeni dobri odnosi dviju država, strateško partnerstvo u okviru Alijanse, kao i spremnost Njemačke za nastavak podrške evropskoj perspektivi Crne Gore.

Predsjednik Skupštine Ivan Brajović učestvovao je na sastanku predsjednika parlamenata Slavkovskog formata u Bratislavi i imao susret sa predsjednikom Parlamenta Slovačke Andrejom Dankom, 13. februara 2020.

Predsjednik Vlade prof. dr Zdravko Krivokapić boravio je 15. i 16. decembra 2020. u prvoj zvaničnoj posjeti institucijama EU. Tokom posjete Briselu, Predsjednik Vlade imao je susret sa predsjednicom Predstavničkog doma Belgije Elijanom Tilije.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović je boravio u radnim posjetama Letoniji i Litvaniji, a imao je telefonske razgovore sa ministrom vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije Luiđijem di Majom i britanskom ministarkom za evropsko susjedstvo i Amerike Vendi Morton.

Tokom 2020. održane su bilateralne konsultacije sa Ministarstvom vanjskih poslova Republike Estonije u Podgorici.

1.3. Saradnja sa SAD, Kanadom i državama Latinske Amerike

Saveznička saradnja Crne Gore i SAD nastavljena je premda, zbog pandemije, od aprila uglavnom izmještena u virtuelnu ravan. Predsjednik Skupštine Ivan Brajović je bio gost na 68. Nacionalnom molitvenom doručku u Vašingtonu, u februaru 2020. Potpredsjednik Vlade Zoran Pažin boravio je u martu 2020. u radnoj posjeti Vašingtonu. Prilikom obje posjete zvaničnici su se sastali sa predstavnicima Stejt Departmenta, Kongresa i *think tank* zajednice.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović imao je u julu 2020. online sastanak sa pomoćnikom državnog sekretara SAD-a za Evropu i Evroaziju Filipom Rikerom. Na marginama 56. Minhenske bezbjednosne konferencije, u februaru 2020, predsjednik Milo Đukanović susreo

se sa pomoćnikom državnog sekretara SAD-a za Evropu i Evroaziju Filipom Rikerom. Na marginama Samita Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) u Londonu, u februaru 2020. predsjednik Vlade Duško Marković razgovarao je sa specijalnim predstavnikom državnog sekretara SAD-a za ZB Metjuom Palmerom.

Nakon stupanja na dužnost nove Vlade, 14. decembra 2020. organizovana je virtuelna posjeta zamjenika pomoćnika državnog sekretara za evropska i evroazijska pitanja SAD i specijalnog predstavnika za ZB, Metjua Palmera. Tom prilikom Palmer se sastao sa predsjednikom Milom Đukanovićem, predsjednikom Skupštine Aleksom Bečićem, predsjednikom Vlade Zdravkom Krivokapićem, ministrom vanjskih poslova Đordem Radulovićem i na zajedničkom sastanku sa resornim ministrima Tamarom Srzentić, Jakovom Milatovićem i Milojkom Spajićem.

U okviru inicijative za pripremu studije o potencijalima upotrebe fosilne energije, primarno tečnog prirodnog gasa i mogućnosti saradnje s američkim kompanijama u ovoj oblasti, pomoćnik sekretara za fosilnu energiju SAD, Stiven Vinberg je boravio u Crnoj Gori, u februaru 2020. i tom prilikom imao susrete sa ministrima ekonomije, ministrom saobraćaja i pomorstva i predstavnicima Luke Bar.

SAD su kroz više bilateralnih i multilateralnih kanala i projekata pružile Crnoj Gori pomoć u suzbijanju pandemije COVID-19. Ambasada SAD u Podgorici nastavila je da pruža podršku za unapređenje slobode medija u Crnoj Gori, kroz *Program pomoći za profesionalizaciju medija*, kojim je predviđeno dodjeljivanje grantova crnogorskim medijskim kućama u iznosu od 30 000 do 70 000 dolara u cilju pospješivanja medijskih sloboda i profesionalnih medijskih standarda u Crnoj Gori. Tokom 2020. nastavljena je intenzivna saradnja u oblasti sudstva, tužilaštva, unutrašnjih poslova i jačanja vladavine prava na osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade SAD o sprovođenju zakona. U junu 2020. je pokrenuta inicijativa za potpisivanje Memoranduma o saradnji između Ministarstva unutrašnje bezbjednosti Sjedinjenih Država i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore u oblasti korišćenja informacija o putnicima (Memorandum potpisan 15. januara 2021. u Podgorici).

Dobra bilateralna saradnja Crne Gore i Kanade, nastavljena je i u 2020, posebno u oblasti odbrane kroz nabavku dva laka višenamjenska Bell 505 helikoptera.

U fokusu saradnje i odnosa Crne Gore sa zemljama Latinske Amerike je i u protekloj godini nastavila biti crnogorska dijaspora i snaženje kulturnih veza. MVP je posredstvom Ambasade Crne Gore u Argentini nastavilo da promoviše Crnu Goru u ovom dijelu svijeta i ostvaruje intenzivnu komunikaciju sa iseljenicima. Realizovana je posjeta predstavnika Uprave za dijasporu Argentini i Urugvaju u martu 2020.

1.4. Saradnja sa zemljama Azije, Afrike i Bliskog Istoka i Okeanije

Crna Gora i NR Kina su u toku 2020. nastavile da afirmišu tradicionalno dobre i prijateljske odnose i u uslovima globalne pandemije COVID-19, što je potvrđeno donacijama koje su brojni kineski partneri - Ambasada NR Kine, kompanije, institucije i građani te zemlje

obezbijedili Crnoj Gori. Takođe, video-konferencije organizovane od strane MVP NR Kine i kineske Nacionalne zdravstvene komisije (NZK) omogućile su dodatnu edukaciju crnogorskih zdravstvenih radnika kao ključnih karika u lancu borbe sa korona virusom. Saradnja u okviru Mehanizma 17+1, uprkos poteškoćama, realizovala se uglavnom kroz online formate, a održavanje IX Samita Kina-Centralna i Istočna Evropa (CIE) u okviru Mehanizma planirano za april 2020. odloženo je za 2021. Potpisivanjem Ugovora o donaciji sredstava NR Kine za realizaciju projekta rekonstrukcije mosta na rijeci Tari, stvoren je pravni osnov za realizaciju još jednog veoma važnog infrastrukturnog projekta u Crnoj Gori, koji će predstavljati svojevrsan simbol prijateljstva dvije zemlje.

Odnose Crne Gore i **Japana** karakteriše dalje produbljivanje odnosa, posebno imajući u vidu činjenicu da je Japan 2020. implementirao strateški pristup jačanja saradnje sa zemljama ZB. Vlada Japana uputila je Crnoj Gori donaciju medicinske opreme. Takođe, obuke organizovane od strane Japanske agencije za međunarodnu saradnju (JICA), na kojima su crnogorski predstavnici uzeli učešće, bile su posvećene oblastima od značaja u borbi sa negativnim socio-ekonomskim efektima pandemije. Ostvaren je dalji napredak u domenu naučno-prosvjetne saradnje, kroz učešće ministarke nauke Sanje Damjanović na STS Forumu (Forum nauka i tehnologija u društvu), 3 - 6. oktobra 2020.

U odnosima sa **Republikom Korejom** prepoznate su specifične ekonomske oblasti od obostranog interesa u kojima se očekuje intenziviranje saradnje u narednom periodu. U skladu sa tim, nastavljen je rad na pripremi Sporazuma o ekonomskoj saradnji i očekuje se njegovo potpisivanje u predstojećem periodu. Oblasti definisane Sporazumom se odnose na: industriju, poljoprivredu, energetiku, saobraćaj, brodogradnju, zaštitu životne sredine, turizam, promociju investicija, malih i srednjih preduzeća, IT tehnologije, kao i druge oblasti. Vlada Republike Koreje u okviru međunarodne saradnje i pružanja humanitarne pomoći uputila Crnoj Gori dvije vrijedne donacije medicinske opreme za borbu protiv virusa COVID-19.

Crna Gora i **Izrael** su nastavili dinamiziranje političkog dijaloga na visokom nivou kroz učešće predsjednika Crne Gore Mila Đukanovića na Svjetskom forumu o Holokaustu, 22-23. januara 2020. u Jerusalimu.

Uspješna ekonomska saradnja sa **Ujedinjenim Arapskim Emiratima**, nastavila se održavanjem druge sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju, 3-4. marta 2020. u Dubaiju. Delegaciju Crne Gore je predvodila ministarka ekonomije Dragica Sekulić, dok je UAE stranu predvodio ministar ekonomije Sultan bin Sajed al-Mansuri. Tom prilikom potpisan je Protokol druge sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata, 4. marta 2020.

Saradnja Crne Gore sa zemljama afričkog kontinenta nastavljena je tokom 2020. kroz brojne razgovore sa nerezidentnim ambasadorima Egipta, Maroka, Tunisa, Alžira, Gane, u cilju snaženja bilateralnih odnosa kao i nastavka realizacije započetih aktivnosti na usaglašavanju

sporazuma o saradnji iz oblasti ekonomije, saobraćaja, turizma, obrazovanja, kulture i sporta.

1.5. Saradnja sa zemljama Evroazije

Intenzivan politički dijalog Crne Gore i **Republike Turske** nastavljen je i u 2020. zvaničnom posjetom turskog.mvp Melvuta Čavuşoglua Crnoj Gori 11-12. februara. Tokom posjete zaključeni su sporazumi o pružanju konzularne zaštite crnogorskim državljanima i obavljanju plaćene djelatnosti izdržavanih članova porodica članova diplomatskih i konzularnih predstavništava. Epidemija Covid19 uticala je na ustaljen intenzitet kontakata, održavanje redovnih bilateralnih i konzularnih konsultacija, što će se nastaviti u narednom periodu. Mvp Radulović je imao razgovor sa.mvp Čavuşogluom u decembru 2020. Tom prilikom šef turske diplomatije uputio je poziv za posjetu Turskoj, kada epidemiološki uslovi to dozvole.

Dvije zemlje bilježe kontinuitet dobre saradnje, koja se prožima u gotovo svim oblastima, prije svega u ekonomiji, zdravstvu, kulturi, obrazovanju i turizmu. U pogledu solidarnosti i pomoći u suzbijanju novog virusa, Vlada RT je uputila značajne donacije crnogorskom zdravstvenom sistemu, a ostvarena je i konstruktivna saradnja dvije zemlje u procesu repatrijacije svojih državljana.

U 2020. nastavljen je trend snaženja sadržajnih i dinamičnih odnosa sa **Republikom Azerbejdžanom**, sa akcentom na ekonomsku saradnju. S tim u vezi, izražena je inicijativa azerbejdžanske strane za potpisivanje Sporazuma o strateškom partnerstvu između dvije zemlje, u svrhu daljeg osnaživanja političkih, ekonomskih i kulturnih veza dvije zemlje. Uprkos pandemiji, obostrano je potvrđena spremnost za dalje afirmisanje saradnje u oblastima turizma i energetike, ali i zajednički ocijenjeno da postoje mnogobrojne mogućnosti za unapređenje odnosa i u drugim bilateralno važnim oblastima. U borbi protiv koronavirusa, zvanični organi Azerbejdžana i kompanije uputili su donacije Crnoj Gori u borbi protiv Covid19.

Tokom 2020. pokrenut je niz inicijativa za unapređenje bilateralnih odnosa sa **Ruskom Federacijom**, kroz saradnju nacionalnih biblioteka, arhiva i kulturnih centara, te izražena zajednička spremnost za održavanje bilateralnih konsultacija u cilju konsolidovanja ugovorne baze. Tokom prvog talasa epidemije, realizovana je uspješna saradnja dvije zemlje u procesu repatrijacije crnogorskih i ruskih državljana. Nastavljena je intenzivna komunikacija s relevantnim državnim organima RF na iznalaženju rješenja po pitanju ponovnog pokretanja izvoza vina kompanije „Plantaže“ u tu zemlju.

Dobri i prijateljski odnosi sa **Ukrajinom**, čiji suverenitet i teritorijalni integritet u okviru međunarodno priznatih granica, Crna Gora u kontinuitetu podržava, nastavljeni su i tokom 2020. Ukrajina postaje važno emitivno tržište za turističku ponudu Crne Gore, te su i u vrijeme pandemije koronavirusa, iako u smanjenom obimu u odnosu na prethodnu godinu, zabilježene brojne posjete ukrajinskih turista Crnoj Gori. Pored organizovanih čarter letova tokom ljetnje turističke sezone, od 1. decembra 2020. realizuju se letovi tokom zimske

sezone na relaciji Kijev – Podgorica, čime se nesumnjivo otvara prostor za dalju afirmaciju saradnje u domenu turizma i privrede.

Shodno obostranom interesu za snaženje saradnje na ekonomskom planu, komunikacija Crne Gore sa **Republikom Kazahstan** u 2020. nastavljena je aktivnostima na zaključivanju Sporazuma o ekonomskoj saradnji, čime će se uspostaviti normativni okvir za uspostavljanje saradnje u ovom domenu.

Diplomatska komunikacija između Crne Gore i **Republike Moldavije** bilježi kontinuitet i tokom 2020, mvp Radulović imao je telefonski razgovor sa mvp-om Moldavije Aurelijem Čokojem. U narednom periodu planirano održavanje bilateralnih konsultacija dva mvp u cilju razmatranja niza pitanja od značaja za dalje unapređenje bilateralnih odnosa.

2.GENERALNI DIREKTORAT ZA MULTILATERALNE POSLOVE

2.1.Ujedinjene nacije (UN)

Crna Gora je posvećena vrijednostima multilateralizma, kontinuirano učestvuje u radu i ostvaruje odličnu saradnju sa UN i specijalizovanim agencijama, ostaje posvećena otvorenoj saradnji i snaženju partnerstva sa UN. Tokom 2020. Ministarstvo vanjskih poslova kontinuirano je sprovodilo aktivnosti u okviru ključnih prioriteta u tri stuba djelovanja UN-a: mir i bezbjednost, održivi razvoj i ljudska prava. Realizaciju ovih aktivnosti je pretpostavljalo redovnu komunikaciju sa UN sistemom u zemlji, praćenje i učešće u radu glavnih organa i tijela UN, odnosno djelovanje stalnih misija Crne Gore u svim centrima UN – Njujorku, Ženevi i Beču.

Delegacija Crne Gore, koju je predvodio mvp prof. dr Darmanović učestvovala je na 75. zasjedanju Generalne skupštine UN-a, u septembru 2020. U okolnostima pandemije COVID19, ovogodišnja generalna debata je organizovana u virtuelnom formatu, na temu *Budućnost kakvu želimo, Ujedinjene nacije koje su nam potrebne: potvrđujući zajedničku posvećenost multilateralizmu – suočavanje sa pandemijom COVID-19 kroz djelotvornu multilateralnu akciju.*

Na marginama 75. zasjedanja Generalne skupštine UN, mvp prof. dr Darmanović učestvovao je na online sastanku francusko-njemačke inicijative, Alijansa za multilateralizam, na temu *Obavezivanje i doprinos boljoj izgradnji svijeta.*

Povodom obilježavanja 75 godina UN, mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na sastanku na visokom nivou, 21. septembra koji je održan u virtuelnom formatu *Politika tolerancije i solidarnosti ključni faktor kredibiliteta u regionalnim i međunarodnim okvirima.*

Ministar vanjskih poslova Srđan Darmanović je 8. maja, putem videokonferencije, učestvovao na sastanku u Savjetu bezbjednosti UN pod nazivom *75. godišnjica završetka Drugog svjetskog rata na evropskom tlu: naučene lekcije za prevenciju zločina, odgovornost Savjeta bezbjednosti.*

2.1.1. Bezbjednost, razoružanje, neproliferacija i kontrola spoljne trgovine oružjem

Na nacionalnom planu, nastavljeno je sa ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz članstva Crne Gore u međunarodnim instrumentima posvećenim razoružanju, kontroli oružja i neproliferaciji oružja za masovno uništenje. Kontinuirano se realizuju aktivnosti na planu kontrole spoljne trgovine oružjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene. Na međunarodnom planu, intenzivno su praćene prioritete teme UN, mir i bezbjednost, mirovne operacije i razoružanje, uz definisanje pozicija na liniji EU. Crna Gora je i 2020. nastavila aktivno učestće u radu ključnih tijela i komiteta UN-a, posebno Prvog komiteta Generalne skupštine UN.

Mvp Darmanović učestvovao je na drugom sastanku na visokom nivou u okviru francusko-njemačke Inicijative za sveobuhvatnu kontrolu malog i lakog oružja na Zapadnom Balkanu, koji se održao u Berlinu, 31. januara 2020.

MVP je, u skladu sa svojim nadležnostima, učestvovalo na redovnim godišnjim sastancima međunarodnih organizacija, konvencija i inicijativa, koje su uglavnom održane u virtuelnom formatu, Generalnoj konferenciji Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i Borda guvernera IAEA, koja je po izbijanju pandemije, obezbijedila i donaciju medicinske opreme Crnoj Gori; Crna Gora učestvovala na svim sastancima Pripreme komisije Ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnog testiranja (CTBTO), kao i radnim grupama Komisije. Učestvuje u postupku izbora izvršnog sekretara CTBTO koji je u toku i Organizacije za zabranu hemijskog oružja (OPCW).

Aktivno su praćene godišnje konferencije država članica Konvencije o zabrani protivpješadijskih mina (APLC), Konvencije o kasetnoj municiji (CCM), Konferencija država potpisnica (CSP6) Ugovora o trgovini oružjem (ATT).

2.1.2. Održivi razvoj i reforma razvojnog sistema UN

MVP je, u okviru svojih nadležnosti, nastavilo da promoviše politiku održivog razvoja, posebno pod okriljem Ekonomsko-socijalnog savjeta (ECOSOC), Političkog foruma na visokom nivou (HLF), ali i UN Ekonomske komisije za Evropu (UNECE) i Programa UN za životnu sredinu (UNEP) primjenom reformske agende u okviru ovog stuba djelovanja UN.

Crna Gora se pridružila inicijativi *Leaders Pledge for Nature*, koja ima za cilj da pošalje snažnu političku poruku i mobiliše akciju na globalnom nivou. Inicijativa je zvanično pokrenuta na virtuelnom Samitu o biodiverzitetu, na marginama zasjedanja Generalne skupštine UN-a, 28. septembra 2020.

Predsjednik Crne Gore Milo Đukanović je učestvovao na virtuelnom Samitu o klimatskoj ambiciji, 12. decembra 2020, povodom pete godišnjice od usvajanja Pariskog sporazuma. Samit je predstavljao platformu za države članice Okvirne konvencije UN-a za klimatske promjene (UNFCCC), koje su spremne da najave nove ambiciozne obaveze i aktivnosti u skladu sa Pariskim sporazumom.

Crna Gora je članica Ekonomsko-socijalnog savjeta UN-a (ECOSOC) od januara 2020. Redovno učestvuje na svim sastancima: Redovna zasijedanja ECOSOC-a, sastanak Političkog foruma na visokom nivou o održivom razvoju 2020 (HLPF), uključujući i trodnevni ministarski sastanak. Tema ovogodišnjeg Forumu bila je *Ubrzavanje aktivnosti i transformativni putevi: realizacija dekade akcije i postizanje ciljeva održivog razvoja*.

Delegacija Crne Gore je učestvovala na Regionalnom forumu za održivi razvoj UN Ekonomske komisije za Evropu (UNECE), koji je održan online, 19. marta 2020. Tema je bila *Ubrzavanje akcija i implementacije za održivi razvoj u regionu UNECE-a*.

2.1.3. Ljudska prava

Crna Gora je i 2020. nastavila sa aktivnostima u cilju zaštite i promocije ljudskih prava kroz aktivno učešće u radu ključnih tijela i komiteta UN-a. Učestvovala je u radu Trećeg komiteta Generalne skupštine UN, tri redovna zasijedanja Savjeta za ljudska prava (HRC) (mart, jun i septembar), kao i u radu sesija Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR-a) u okviru trećeg ciklusa (januar i novembar).

Predsjednik Milo Đukanović učestvovao je na segmentu na visokom nivou 43. zasijedanja Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 24. februara 2020. Ovom prilikom imao je bilateralne susrete sa Visokom komesarkom UN za ljudska prava Mišel Bašele i predsjednicom Savjeta za ljudska prava Elizabet Tiši-Filsberger. U obraćanju pred Savjetom predsjednik je ponovio snažnu posvećenost Crne Gore zaštiti i unapređenju ljudskih prava, iskazao podršku radu i mandatu HRC i njegovih mehanizama, kao i Kancelariji Visoke komesarke UN za ljudska prava. Spremnost za pružanje dodatnog doprinosa i angažmana u okviru HRC-a potvrđena je i isticanjem kandidature Crne Gore za članstvo u Savjetu za period 2022-2024.

Mvp Đorđe Radulović je učestvovao na ministarskom okrugom stolu *Bezbjednost novinara i pitanje nekažnjivosti*, 9. decembra 2020, održanom na marginama Svjetske konferencije o slobodi štampe (WPFC), u organizaciji Kraljevine Holandije i UNESCO-a.

U saradnji sa Kancelarijom Visoke komesarke za ljudska prava (OHCHR) nastavljeno je sa implementacijom projekta za upotrebu baze podataka za praćenje primjene preporuka UN tijela i mehanizama u oblasti ljudskih prava (NRTD) u saradnji sa ključnim resorima. Održana je četvrta radionica za predstavnike resora, 28-29. januara 2020. u saradnji sa predstavnicima OHCHR-a u Ženevi u cilju postizanja pune operativnosti baze. Definisana je pravilnik za Upotrebu baze za naš sistem i dogovoreno da se u narednom periodu organizuju radionice i partneri koji će raditi na popunjavanju. Nastavljena je aktivna saradnja sa ekspertkinjom OHCHR-a Anjet Lanting, koja je angažovana u okviru UN tima u zemlji.

U cilju sprovođenja preporuka dobijenih tokom predstavljanja nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u zemlji u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR-a) u januaru 2018, MVP je koordiniralo izradu Akcionog plana za implementaciju preporuka iz trećeg ciklusa UPR-a, koji je usvojen na Vladi. Tokom druge polovine 2020. započeto je sa pripremom Srednjeročnog izvještaja o implementaciji preporuka dobijenih tokom trećeg

ciklusa UPR-a koji će biti dostavljen 2021. Akcioni plan kao i Srednjeročni izvještaj definisani su u saradnji resora sa predstavnicima sudstva, tužilaštva, nevladinih organizacija i Institucije Zaštitnika.

2.1.4. Učešće u radu drugih specijalizovanih agencija, programa, fondova iz sistema UN i drugih organizacija sa sjedištem u Parizu, Beču, Ženevi, Londonu i Rimu

UNESCO: Nastavljene su aktivnosti na planu upisa Bokeljske mornarice na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, koja je nominovana krajem marta 2018, kao prvi dosije Crne Gore. Evaluaciono tijelo, od tri moguća nalaza (odbijanje, prihvatanje i dopuna) na 14. zasijedanju Međuvladinog komiteta UNESCO-a o nematerijalnoj kulturnoj baštini (decembar 2019.) zaključilo je da postoji osnov za upis, ali da postoje određene nejasnoće, te predložili da se dosije dopuni i kandiduje u narednom periodu. Dopunjeni dosije je dostavljen UNESCO-u 31. marta 2020. (u predviđenom roku) elektronskim putem, dok je zbog pandemije virusa COVID-19 dostavljanje potpisanih dokumenata pomjereno za trenutak povratka u uobičajeno funkcionisanje UNESCO-a. Dosije će biti razmatran na sastanku Komiteta UNESCO-a za nematerijalnu baštinu 2021.

Međunarodna pomorska organizacija (IMO): Crna Gora ostvaruje kontinuiranu saradnju sa IMO, kroz učešće na sastancima, ekspertsku saradnju i učešće u izboru članstva u tijelima IMO. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je dostavilo Plan korektivnih mjera/aktivnosti (CAP) IMO-u u predviđenom roku 6. marta 2020, čemu je prethodila posjeta revizionog tima IMO, u novembru 2019, koji je pripremio Nacrt izvještaja o usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa međunarodnim konvencijama iz oblasti sigurnosti plovidbe i zaštite zagađenja mora sa brodova.

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) - Sveukupna podrška Organizacije u navedenom periodu bila je usmjerena na jačanje nacionalnih kapaciteta za pružanje odgovora na COVID: koordinaciju, kliničko upravljanje, nadzor, ulazne tačke, prevenciju i kontrolu infekcije, dijagnostiku, komunikaciju rizika.

U Ženevi je 18. maja održano online zasijedanje Svjetske zdravstvene skupštine, gdje je i usvojena i od strane Crne Gore kosponozorisana, Rezolucija Svjetske zdravstvene skupštine pod nazivom *Odgovor na pandemiju virusa COVID-19*. Nacrtom rezolucije je izražena duboka zabrinutost pandemijom virusa COVID-19 i efektima na zdravstvene sisteme zemalja i privredu i izražena solidarnost svim zemljama koje su pogođene pandemijom, a takođe ukazano na primarnu odgovornost vlada za sprovođenje odgovarajućih mjera. Kosponzorisan nacrt se poziva na rezolucije Generalne skupštine UN-a A/RES/74/270 „Globalna solidarnost u borbi protiv bolesti koronavirus 2019 (COVID19)“ i A/RES/74/274 „Međunarodna saradnja za osiguravanje globalnog pristupa lijekovima, vakcinama i medicinskoj opremi u suočavanju sa COVID-19“ i koncipiran je u skladu sa pristupom zasnovanom na pravima.

U Ženevi je 5-6. oktobra održano 5. Specijalno zasjedanje Izvršnog odbora SZO o implementaciji rezolucije Svjetske zdravstvene skupštine o suočavanju sa pandemijom korona virusa.

COVAX - Crna Gora je pismom namjere potvrdila spremnost da učestvuje u COVAX mehanizmu, planu globalnog ravnopravnog pristupa vakcini protiv Covid19. Ministarstvo zdravlja se opredijelilo za jednu od dvije ponudene opcije za zemlje koje će samostalno finansirati nabavku doza vakcine za 20% populacije, sa mogućnošću da naruči dodatne doze nakon što sve zemlje koje učestvuju u mehanizmu dobiju količine da vakcinišu 20% svog stanovništva.

Ministarstvo vanjskih poslova je posredovalo u komunikaciji između MZ i Globalne alijanse za vakcine (GAVI) tokom 2020, da bi u poslednjoj fazi bila uspostavljena i direktna komunikacija na liniji MZ-GAVI-WHO, kako bi se razmotrile i razjasnile pravne nedoumice koje postoje.

Nakon potpisanog ugovor 16. oktobra 2020. izvršena je uplata avansa za kupovinu vakcine protiv COVID19 u iznosu od 771.280,00 dolara. Finansijska garancija u iznosu od 99.520,00 USD uplaćena je 15. decembra 2020.

U decembru GAVI je informisala da je Crna Gora u okviru prvog prozora izabrana za proporcijalni udio doza vakcina od sljedeća tri kandidata: Astra Zeneca ChAdOx1-S, Sanofi/GSK kombinovana proteinska vakcina i Pfizer/BioNTech BNT162.

Crna Gora je 31. decembra 2020. potpisala Memorandum o razumijevanju za pružanje usluga nabavke vakcine sa UNICEF-om.

Kroz COVAX mehanizam je obezbjeđen pristup 2 milijarde doza vakcina protiv COVID19, a da bi vakcina bila dostupna svima potrebno je dodatnih 4.6 milijardi dolara na globalnom nivou. Sto devedeset zemalja koje učestvuju u radu Mehanizma biće u prilici da zaštite rizične grupe u prvoj polovini 2021.

Svjetska trgovinska organizacija (STO) - MVP je učestvovalo u tri kruga pregovora oko izbora novog izvršnog direktora STO.

Crna Gora je u 2020. aktivno učestvovala u radu radnih tijela STO, koji su zbog pandemije, uglavnom održavani u online formatu. Crna Gora je redovno dostavljala notifikacije u skladu sa obavezama iz članstva, a njeni predstavnici su uzeli učešće na ekspertskim sastancima, radionicama i obukama koje su se ove godine održale u virtuelnom formatu.

Vanredna sjednica Generalnog savjeta STO održana je u online formatu 15. maja 2020. na temu situacije izazvane pandemijom i trgovinskih mjera preduzetih u cilju ublažavanja krize. Crna Gora je učestvovala i na svim redovnim zasjedanjima Generalnog savjeta STO.

Kancelarija UN za drogu i kriminal (UNODC) – Crna Gora je učestvovala na zasjedanjima Komisije za opojne droge (CND), Komisije za sprječavanje kriminala i krivično pravosuđe (CCPCJ), kao i na sastancima koji se odnose na sprovođenje konvencija UNCAC, UNTOC, itd. Crna Gora redovno podnosi izvještaje prema Međunarodnom Bordu za opojne droge (INCB).

Tokom novembra delegacijama je dostavljen na uvid i dalje razmatranje programski plan rada UNODC-a za 2022, koji reflektuje posljedice pandemije, time pojačava fokus na probleme korišćenja droga, trgovine drogama, transnacionalnog organizovanog kriminala, nelegalnih finansijskih tokova, korupcije i terorizma i razmatra ih u širem kontekstu njihovog uticaja na blagostanje i stabilnost društava i održivi razvoj.

UNODC je u novembru 2020. predstavio petogodišnju Strategiju rada (2021- 2025) kojom se reafirmiše misija UNODC-a u doprinosu globalnom miru i bezbjednosti, ljudskim pravima i razvoju, sa fokusom na viziju svijeta bez droge, kriminala, korupcije i terorizma. Fokus je i na promovisanju pravde i vladavine prava i stvaranje društava otpornih na pomenute probleme. UNODC planira da u narednom petogodišnjem periodu izoštri fokus na ljudska prava, rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena, kao i na zaštitu djece i podsticanje transformativne snage mladih.

U decembru je održano glasanje za preklasifikaciju kanabisa u okviru međunarodnih konvencija. Od četiri preporuke o kojima se glasalo, usvojena je jedna kojom se kanabis reklasifikuje i nakon 59 godina više ne spada u kategoriju najopasnijih droga.

Organizacija Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO) - Održano je 36. zasjedanje Programskog i budžetskog komiteta UNIDO-a, 29-30. septembra na kome su, uz finansijske izvještaje, izvještaj Eksternog revizora i mobilizaciju finansijskih resora, razmatrani i godišnji izvještaj Agencije, reakcija UNIDO-a na COVID19 pandemiju kao i aktivnosti Agencije u kontekstu reforme razvojnog sistema UN-a. U periodu 23-25. novembra 2020. održano je 48. zasjedanje Industrijskog razvojnog borda UNIDO-a (IDB) koga su obilježila razmatranja višestrukih uticaja COVID19 pandemije na države članice, kao i trenutni i budući rad UNIDO-a.

Međunarodna organizacije za razvoj prava (IDLO) - Redovno godišnje zasjedanje Skupštine članica IDLO-a, održano je u virtuelnom formatu, 24. novembra 2020. Prvi dio zasjedanja bio je posvećen godišnjem izvještaju, predstavljanju i usvajanju Strateškog plana 2021-2024, Plana upravljanja 2021-2022. i Operativnog budžeta za 2021. pojedinačnim izlaganjima delegacija i izborima za upravljačka tijela IDLO-a, dok je drugi dio obuhvatio interaktivnu diskusiju sa istaknutim panelistima na temu: *Partnerstvo za unapređenje vladavine prava u izazovnim vremenima: Predstavljanje IDLO-ovog Strateškog plana 2021-2024.*

2.1.5. Saradnja sa UN agencijama u zemlji

Crna Gora kontinuirano ostvaruje saradnju sa UN sistemom u zemlji. Saradnja se odvija pod okriljem Integrisanog programa saradnje za period 2017-2021. Naročito intenzivna

komunikacija ostvarivana je sa Kancelarijom rezidentne koordinatorke UN sistema, kao i sa specijalizovanim agencijama UNHCR, UNICEF i UNDP.

Ovogodišnji sastanak Nadzornog komiteta Integrisanog programa saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija 2017-2021 (UNDAF) je bio planiran za 27. mart ali je zbog novonastale situacije uzrokovane pandemijom virusa COVID19 nije održan. Ministar vanjskih poslova i koordinatori rezultatskih grupa su elektronskim putem dali saglasnosti na Godišnji plan rada UN-a za 2020.

Završna evaluacija Programa saradnje za Crnu Goru za period 2017-2021. UNDAF-a započeta je sredinom aprila, a završena u julu 2020. MVP aktivno učestvuje u procesu evaluacije. Nalazi će biti upotrijebljeni prilikom izrade narednog Programa saradnje UNDAF, naročito u dijelu gdje ukazuju na oblasti u kojima se u prethodnom ciklusu sporije napredovalo u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja (SDG) nego što je bilo planirano. Kao dio sistema UN u Crnoj Gori, UNICEF i UNDP prošli su kroz evaluaciju svojih programa. Preliminarni nalazi obje evaluacije ušli su u završnu evaluaciju UNDAF-a. Evaluacija UNDAF-a 2017-2021. je prva predviđena aktivnost u cilju izrade novog dokumenta UNDAF (2022-2026).

Generalni direktor za multilateralne poslove Veljko Milonjić i rezidentna koordinatorke UN sistema u zemlji Fiona Mekluni su bili domaćini 13. sastanka Nadzornog komiteta za praćenje implementacije Integrisanog programa saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija (UNDAF) za period 2017-2021, koji je održan online, 17. jula 2020. Na sastanku su predstavljena ključna istraživanja i podaci do kojih je UN sistem došao u prethodnom periodu, a koji se odnose na socioekonomski uticaj krize izazvane COVID19, kao i UN socioekonomski plan.

Shodno strukturi Vlade koja je uspostavljena novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Vlada je na sjednici održanoj 29. decembra 2020. usvojila Informaciju o promjeni sastava Nadzornog komiteta Integrisanog programa saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija za period 2017-2021. i izradi novog Integrisanog programa saradnje za period 2022-2026.

U saradnji sa UNICEF-om nastavljen je proces evaluacije Programa saradnje za Crnu Goru za period 2017-2021, održani sastanci Referentne grupe koja koordinira proces evaluacije (u februaru i septembru 2020), kojom prilikom su definisani dalji koraci u cilju izrade novog Programa saradnje između Vlade i UNICEF-a za period 2022-2026. Dogovoreno je da se u rad za definisanje novog programskog dokumenta uključe i predstavnici nevladinih organizacija kao i Institucije Zaštitnika.

MVP je učestvovalo u evaluaciji razvojne saradnje UNDP i Vlade Crne Gore. Tim za evaluaciju UNDP-a je u periodu od 2. do 6. marta 2020. realizovao prikupljanje podataka u vezi sa razvojnom saradnjom Vlade Crne Gore i UNDP-a. Proces evaluacije je bio usmjeren na podršku koju UNDP pruža Crnoj Gori i ujedno je uvezan sa analizom dugoročnog angažmana UNDP-a u zemlji. U skladu sa odlukom Izvršnog odbora UNDP-a, evaluacija obuhvata period od 2014. do kraja 2019, a njen cilj je da procijeni prirodu, vrstu i opseg podrške UNDP-a

državi, uzimajući u obzir razvojne uslove i potrebe, da procjeni doprinos UNDP-a u ključnim prioritetnim područjima podrške zemlji, kao i da identifikuje faktore koji utiču na pozicioniranje i angažman UNDP u zemlji.

U periodu od 29. juna do 20. jula 2020. realizovan je proces evaluacije UNDP-a sa ciljem da generiše evaluativne dokaze o doprinosu UNDP-a rezultatima razvoja na nivou države, a UNDP u Crnoj Gori izabran je za sprovođenje evaluacije (ICPE) jer se program saradnje sa UNDP završava 2021. (2017-2021). U tom procesu evaluator je održao sastanak sa predstavnicima MVP. Nacrt finalne evaluacije programskog dokumenta saradnje Crne Gore sa UNDP sa aneksima, za period 2017-2021, dostavljen je Ministarstvu vanjskih poslova 29. decembra 2020. Rezultati evaluacije predstavljaju smjernice za utvrđivanje prioriteta u procesu planiranja novog programskog dokumenta UNDP za Crnu Goru za period 2022-2026.

Kandidature: Nastavljeno je sa aktivnostima na planu obezbjeđivanja podrški za istaknute kandidature u Savjetu za ljudska prava za period 2022-2024. i Savjetu bezbjednosti za period 2026-2027. U odnosu na prisustvo na nivou eksperata ugovornih tijela, Crna Gora je nastavila da bude prisutna kroz članstvo Zdenke Perović u Potkomitetu za sprječavanje torture (SPT).

2.2.Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS)

Saradnja je bila vidljiva kroz sve tri OEBS-ove dimenzije: političko-vojnu, ekonomsko-ekološku i ljudsku.

Prva, političko-vojna dimenzija OEBS-a, koja obuhvata bezbjednosnu politiku i vojnu saradnju, uključujući posebno kontrolu naoružanja, kao i upravljanje krizama i sukobima, bila je posebno u fokusu zemalja članica tokom 2020. Cilj djelovanja Organizacije u ovom dijelu bilo je intenziviranje dijaloga, saradnje i obnova povjerenja. Crna Gora je tokom 2020. aktivno učestvovala i doprinijela održavanju svih relevantnih sastanaka koji organizovani u okviru prve dimenzije.

Na Konferenciji o borbi protiv antisemitizma u regionu OEBS-a, u Tirani, 4-5. februara, učestvovao je ministar za ljudska i manjinska prava, Mehmed Zenka.

U julu 2020, Crna Gora je zvanično preuzela polugodišnje predsjedavanje Podregionalnom konsultativnom komisijom Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja (Član IV Dejtonskog sporazuma). Svoje predsjedavanje je započela organizovanjem 29. sastanka Stalne radne grupe u online formatu, 9. septembra. Generalni direktor za multilateralne poslove Veljko Milonjić je otvorio sastanak istakavši da SPKN predstavlja jedan od ključnih i suštinskih mehanizama za očuvanje i unapređenje bezbjednosti i stabilnosti u Regionu, koji je značajno doprinio smanjenju naoružanja i uspostavljanju uravnoteženog vojnog balansa.

Drugi događaj u okviru crnogorskog predsjedavanja ovim Sporazumom, je bio 65. sastanak Podregionalne konsultativne komisije organizovan 7. oktobra, u online formatu. Na sastanku je usvojena Odluka o obustavi inspekcijskog režima o podregionalnoj kontroli naoružanja

zbog pandemije COVID-19 i definisan datum obilježavanja 25. godišnjice od potpisivanja Sporazuma koja će se upriličiti u Sarajevu 14-16. juna 2021.

Na OEBS-ovoj konferenciji na visokom nivou *Dobro upravljanje i borba protiv korupcije u digitalnom vremenu: Jačanje principa transparentnosti, integriteta i pouzdanosti* koja je održana 6-7. jula. Učešće je uzela ministarka javne uprave Suzana Pribilović.

Drugi dvogodišnji sastanak OEBS-a o implementaciji dokumenata o malom i lakom naoružanju (SALW) i skladištima konvencionalnog naoružanja (SCA) u organizaciji njemačkog predsjedavanja Forumom za bezbjednosnu saradnju (FSC) održan je online 13-14. oktobra. Fokus sastanka je bio na procjeni implementacije OEBS-ovih dokumenata o SALW i SCA, što predstavlja godišnju obavezu svih zemalja učesnica. Na sastanku učestvovali predstavnici MVP i MO.

Na nacionalnom planu, nastavljeno je sa ispunjavanjem obaveza u oblasti kontrole naoružanja i implementacije mjera za izgradnju povjerenja. Prema OEBS-ovom kalendaru implementacije obaveza za 2020, MVP je pripremlilo i 15. aprila 2020. distribuiralo dokument *OEBS-ov Kodeks ponašanja u političko-vojnim aspektima bezbjednosti*.

Pored toga, MVP je organizovalo sastanke sa predstavnicima ministarstava unutrašnjih poslova, odbrane i ekonomije i Uprave policije u cilju prikupljanja i usaglašavanja informacija radi pripreme ostalih dokumenata iz OEBS-ovog kalendara i ispunjavanja nacionalnih obaveza. Sastavljena su i distribuirana sljedeća dokumenta: OEBS-ov dokument o malom i lakom naoružanju, Upitnik o pješadijskim minama, Informacija o transferima konvencionalnog naoružanja, Upitnik o transferima konvencionalnog naoružanja, Informacija o razmjeni SALW i izvozu i uvozu iz ostalih zemalja učesnica tokom prethodne godine, Informacija o kategorijama i podkategorijama i količini SALW koje je proglašeno viškom i/ili oduzeto i uništeno u prethodnoj kalendarskoj godini, razmjena informacija o kontaktima za malo i lako naoružanje i skladištenje konvencionalnog naoružanja.

U okviru ekonomsko-ekološke dimenzije OEBS-a, Crna Gora je nastavila sa proaktivnim djelovanjem i učešćem na svim relevantnim sastancima.

Prvi pripremni sastanak 28. Ekonomsko-ekološkog foruma OEBS-a, na temu *Promovisanje bezbjednosti, stabilnosti i ekonomskog rasta u području OEBS-a, kroz prevenciju i borbu protiv korupcije putem inovacija, povećanja transparentnosti i digitalizacije*, održan je 17-18. februara, u Beču.

Na Konferenciji na visokom nivou, *Dobro upravljanje i borba protiv korupcije u digitalnom vremenu: Jačanje principa transparentnosti, integriteta i pouzdanosti*, koja se održala 6-7. jula 2020, učešće je imala tadašnja ministarka javne uprave, Suzana Pribilović.

Drugi pripremni sastanak 28. Ekonomsko-ekološkog foruma OEBS-a o promociji sigurnosti, stabilnosti i ekonomskog rasta, u cilju sprječavanja i suzbijanja korupcije putem inovacija, povećane transparentnosti i digitalizacije, održan je 15-16. jula, u online formatu.

Na Mediteranskoj konferenciji, koja održana u online formatu 3. novembra, sa ciljem promocije političkog dijaloga sa mediteranskim partnerima, kako bi se osigurao kontinuitet i održivost partnerskih dostignuća, učestvovao je državni sekretar u MVP, Vladimir Radulović.

U organizaciji albanskog predsjedavanja OEBS-om, 14-15. septembra u online formatu održana je Konferencija na visokom nivou protiv terorizma - *Efikasna partnerstva protiv terorizma i nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu*. Ispred delegacije Crne Gore izlaganje je imao državni sekretar MUP-a Dragan Pejanović.

U okviru albanskog predsjedavanja OEBS-om, 27. zasjedanje Ministarskog savjeta, održano je u online formatu 3-4. decembra. Crnogorsku delegaciju je predvodio generalni direktor za multilateralne poslove Veljko Milonjić. Pozdravio je ulogu OEBS-a, specijalne posmatračke misije i uspostavljenih pregovaračkih formata u cilju obnove povjerenja, smanjenja neprijateljstava i djelovanja na bezbjednosnu situaciju.

Na Ministarskom sastanku su izabrana 4 visoka zvaničnika na ključnim OEBS-ovim pozicijama: za generalnu sekretarku OEBS-a Helga Šmid (Njemačka), za direktora ODIHR-a, Mateo Mekačiji (Italija), za predstavnika za slobodu medija Tereza Ribeiro (Portugal) i za Visokog komesara za nacionalne manjine Kairat Abdrakmanova (Kazahstan). Decembarski savjet završen je usvajanjem 3 suštinske odluke (po jedna odluka u tri dimenzije), deklaracijom o saradnji sa azijskim partnerima, dok je konsenzusom prihvaćena kandidatura Sjeverne Makedonije za predsjedavanje OEBS-om u 2023 (2021. predsjedava Švedska, 2022. Poljska).

Na Ministarskoj konferenciji OEBS-a pohvaljeno je uspješno predsjedavanje Albanije, zbog teških okolnosti nametnutih pandemijom, ali i urušenog povjerenja, brojnih izazova i konflikata u pojedinim regionima OEBS-a. Crna Gora je, u skladu sa dosadašnjom praksom, dala doprinos i kroz istupanje još jednom afirmisala stavove koji se tiču najvažnijih globalnih tema koji su na agendi OEBS-a, a koji reflektuju vanjskopolitički kurs Crne Gore.

U skladu sa dinamikom rada OEBS-a, u prethodnoj godini održani su redovni kontakti sa Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), koji se najviše realizuju kroz treću ljudsku dimenziju OEBS.

2.2.1. Saradnja sa Kancelarijom OEBS za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR)

Parlamentarni izbori - ODIHR je, u skladu sa svojim mandatom i zvaničnim pozivom crnogorskih vlasti, angažovala Misiju za procjenu potreba (NAM) za parlamentarne izbore u Crnoj Gori, koji su održani 30. avgusta 2020. Cilj ove Misije bila je procjena predizbornog ambijenta i priprema za izborni proces, i u skladu sa izvršenom procjenom, donošenje odluke o angažovanju izborne posmatračke misije i njenom formatu. Na osnovu procjena Misije, donijeta je odluka o angažovanju Izborne posmatračke misije (šesnaest dugoročnih i sto kratkoročnih posmatrača). Iako je postojalo duboko uvjerenje da je uspješno

angažovanje ovako brojne posmatračke misije moguće, pandemija korona virusa, tj. mogućnost povećanja transmisije virusa usljed ulaska ovolikog broja posmatrača, uslovlila je donošenje odluke o promjeni formata misije. U skladu sa tom odlukom, kratkoročni posmatrači nisu bili angažovani, već su Misiju činili tim međunarodnih eksperata i 10 akreditovanih dugoročnih posmatrača.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović sastao se 28. avgusta 2020. sa potpredsjednicom Parlamentarne skupštine OEBS-a i specijalnom koordinatorkom za kratkoročnu posmatračku misiju OEBS-a za parlamentarne izbore u Crnoj Gori, Margaretom Cederfelt. Ministar Darmanović je izrazio zahvalnost OEBS/ODIHR-u, kao pouzdanom i konstruktivnom partneru u procesima od značaja za demokratska i reformska ostvarenja u crnogorskom društvu, ukazavši da Crna Gora visoko cijeni ulogu ODIHR-a i njihovo prisustvo tokom izbornih procesa i reforme izbornog zakonodavstva. Zahvalio je ODIHR-u i PS OEBS-a na svim naporima da i u otežanim okolnostima omoguće prisustvo svojih posmatrača u Crnoj Gori.

Izborna posmatračka misija je dan nakon izbora, 31. avgusta 2020. objavila Preliminarni izvještaj. Prema Izvještaju, parlamentarni izbori bili su konkurentni i održani u okruženju koje je polarizovano u vezi sa crkvenim pitanjima i nacionalnim identitetom. Partije su bile u mogućnosti da prenesu svoje poruke, međutim vladajuća partija je dobila nepotrebnu prednost zloupotrebom kancelarijskih i državnih resursa, te dominantnim izvještavanjem putem medija. Nedostatak nezavisnog medijskog izvještavanja o kampanji dodatno je podrilo kvalitet informacija koje su bile dostupne glasačima. Izbori su vođeni u cjelini transparentno i efikasno, iako Državna izborna komisija nije pravilno ispunila svoju regulatornu ulogu. Organičenja povezana sa COVID19, ograničila su mogućnosti fizičke kampanje, ujedno povećala online doseg, ali nije spriječila birače da u velikom broju izađu na glasanje. Dan izbora je prošao u skladu sa pravilima, dok su postupci bili uglavnom transparentni i dobro vođeni, dok zdravstveni protokoli nisu dosljedno sprovedeni.

Ljudska prava - ODIHR je 14-15. septembra organizovala dvodnevni online sastanak sa državnim organima, nacionalnim institucijama za ljudska prava i civilnim sektorom u Crnoj Gori na temu nalaza i preporuka ODIHR-a datih nakon posjete ekspertskeg tima ODIHR-a Crnoj Gori u avgustu 2018. a tokom koje su ispitivali u kojim okolnostima djeluju branioci i braniteljke ljudskih prava u našoj zemlji.

U svom istupanju, kao predstavnik MVP, amb Veljko Milonjić, generalni direktor za multilateralne poslove, naglasio da Crna Gora kao članica OEBS-a i UN-a, koja duboko baštini univerzalne vrijednosti ovih organizacija, posebnu pažnju poklanja zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Podsjetio prisutne da je, kada je riječ o zaštiti i promovisanju ljudskih prava na nacionalnom planu, ostvaren i evidentiran značajan napredak u mnogim oblastima i da će Vlada Crne Gore nastaviti da radi na promociji ljudskih prava i efikasnoj primjeni zakonodavnog okvira koji štiti rad i aktivnosti branilaca ljudskih prava, posebno onih koji predstavljaju osjetljive društvene grupe. Svjestan značaja preporuka ODIHR-a, amb Milonjić

naglasio da su preporuke polazna osnova za bolju svijest o izazovima na koje treba odgovoriti, kako bi u domenu ljudskih prava dostigli međunarodne standarde.

Na kraju dvodnevnog sastanka, zaključeno da je, od posjete 2018. ostvaren napredak, ali da postoje nove oblasti na kojima treba raditi, a koje su identifikovane tokom diskusija od strane učesnika.

ODIHR izrazio spremnost da i u narednom periodu pruži podršku državnim institucijama u cilju unaprijeđenja položaja branitelja ljudskih prava u Crnoj Gori, uz predlog da posjete Crnu Goru u prvom kvartalu 2021.

2.3. Savjet Evrope

MVP je tokom 2020. koordiniralo aktivnosti državnih institucija vezanih za prava i obaveze članstva u Savjetu Evrope (SE). Nastavljena je koordinacija i praćenje saradnje nadležnih institucija u Crnoj Gori sa najznačajnijim tijelima SE.

Ministar vanjskih poslova, prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je 4. novembra 2020. na 130. sjednici Komiteta ministara SE u online formatu, u okviru grčkog predsjedavanja. Tom prilikom je ukazao na značaj Konvencije za ljudska prava i Evropskog suda za ljudska prava, istakavši podršku Crne Gore. Ukazujući na obilježavanje 70 godina od usvajanja Evropske konvencije o ljudskim pravima, podsjetio na Platformu za zaštitu novinarstva i bezbjednosti novinara, čije osnivanje Crna Gora veoma cijeni. Posebno je istakao slobodu izražavanja, te potrebu da se još snažnije borimo protiv govora mržnje, ksenofobije i rasizma.

Posjeta predsjednika Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u Strazburu, Linosa Aleksandra Sicilijanosa, Crnoj Gori, 28. februara 2020. u godini kada se obilježava 70. godišnjica Evropske konvencije o ljudskim pravima. Predsjednik ESLJP tom prilikom imao susrete sa predsjednikom Milom Đukanovićem, potpredsjednikom Vlade Zoranom Pažinom, predstavnicima Vrhovnog i Ustavnog suda Crne Gore.

2.4. Regionalne organizacije i inicijative

MVP je, kroz implementaciju vanjsko-političkog prioriteta Crne Gore - jačanje dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje, aktivno učestvovalo u radu brojnih regionalnih organizacija i inicijativa, na političkom i ekspertskom nivou, koordiniralo i učestvovalo u izradi i implementaciji važnih regionalnih dokumenata. Posebno odgovoran i konstruktivan angažman ostvaren je tokom predsjedavanja Centralno-evropskom inicijativom (CEI) i Fondom za Zapadni Balkan (WBF). Uz ostvarivanje dobre i kontinuirane saradnje sa sekretarijatima, MVP je, u ulozi koordinatora, radilo na međunarodnoj promociji zemlje kroz iniciranje regionalnih aktivnosti koje imaju za cilj jačanje saradnje i unapređenje razvoja regiona, jačajući time ulogu kredibilnog aktera u regionu.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na sastanku ministara vanjskih poslova Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana, 27. februara, u Pragu.

Virtuelni sastanak Savjeta ministara vanjskih poslova Jadransko-jonske inicijative (JJI) održan je 27. maja. Na sastanku je učestvovao državni sekretar u MVP, Vladimir Radulović.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na virtuelnom sastanku ministara vanjskih poslova Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP), 25. juna.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na Međunarodnoj konferenciji o mladima, migraciji i demografskim izazovima, u okviru njemačkog predsjedavanja Savjetom EU, u online formatu, 28. oktobra.

Ministarska konferencija za unaprijeđenje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja održana je u virtuelnom formatu 16-17. novembra 2020. u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova Republike Poljske. U ime MVP na Konferenciji je učestvovao generalni direktor za multilateralne poslove Veljko Milonjić.

Mvp Đorđe Radulović sastao se sa generalnom sekretarkom Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) Majlindom Bregu, 16. decembra, u Podgorici.

Mvp Đorđe Radulović sastao se 17. decembra sa diplomatskim predstavnicima država Višegradske grupe (V4) u Crnoj Gori. Na sastanku je razgovarano o budućem razvoju Fonda za Zapadni Balkan (WBF), izboru izvršnog direktora WBF, povećanju kontribucija i eksternom finansiranju, kao i saradnji sa Višegradskom grupom (V4) i Međunarodnim Višegradskim Fondom (IVF).

Mvp Đorđe Radulović sastao se sa direktoricom Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA) Ratkom Sekulović, 24. decembra. Na sastanku je naglašeno da će MVP nastaviti da promoviše značaj ReSPA-e na regionalnom i međunarodnom nivou, kao jedinu međunarodnu organizaciju sa sjedištem u Crnoj Gori.

Predstavnici MVP predsjedavali su sastancima Komiteta nacionalnih koordinatora CEI, WBF i MARRI, a u okviru redovnih aktivnosti koje proizilaze iz članstva u regionalnim organizacijama i inicijativama, učestvovali na sastancima SEECP, RCC, JJI, RACVIAC, SEEHN.

Inicijalni sastanak *Instrument za saradnju think-tank organizacija Zapadnog Balkana - THINK BALKANS*, kao dio budućeg projekta istog imena, održan je u online formatu 11. decembra 2020. Cilj budućeg projekta, koji će finansijski podržati Međunarodni Višegradski Fond (IVF), ima za cilj da stvori trajni mehanizam saradnje između *think-tank* organizacija ZB i državnih institucija odgovornih za vanjsku politiku i regionalnu saradnju. Kao uspješan model na osnovu koga će se formirati budući mehanizam *THINK BALKANS* poslužiće platforma *THINK Višegrad*, finansirana od IVF u cilju jačanja saradnje *think-tank* organizacija u centralnoj Evropi i Višegradske grupe.

2.4.1. Predsjedavanje Crne Gore regionalnim mehanizmima

Crna Gora je predsjedavala *Centralno-evropskom inicijativom (CEI)* u periodu 1. januar – 31. decembar. Programom predsjedavanja definisani su prioriteti: naučna diplomatija, zaštita životne sredine, povezanost, reforma javne uprave, kulturne i kreativne industrije, kao i

promovisanje ekonomskih potencijala regiona. U odnosu na prioritet naučna diplomatija, ekspertska pomoć pružena je u okviru pripreme aplikacije za stavljanje projekta SEEIIST na Mapu puta Evropskog strateškog foruma za istraživačku infrastrukturu (ESFRI).

Usljed pandemije koronavirusa, fokus predsjedavanja preusmjeren je na političku agendu. Planirane tematske konferencije resornih vladinih institucija na ministarskom i ekspertskom nivou, kao i druge planirane aktivnosti u okviru parlamentarne i ekonomske dimenzije, odložene su za 2021.

Vanredni virtuelni sastanak šefova vlada zemalja članica CEI-ija, u okviru crnogorskog predsjedavanja, održan je 15. maja. Sastankom je predsjedavao predsjednik Vlade Duško Marković. Događaj je organizovan u saradnji sa Sekretarijatom CEI i Regionalnom kancelarijom SZO za Evropu. Na sastanku je usvojena Zajednička izjava kojom je prepoznat i naglašen značaj saradnje, sinhronizovanog djelovanja i koherentnog pristupa kao najboljih rješenja u cilju što bržeg ekonomskog oporavka, ali i spriječavanja novih talasa pandemije.

Virtuelni sastanak ministara vanjskih poslova CEI, u okviru crnogorskog predsjedavanja, na temu *CEI region: tranzicija ka novoj normalnosti*, održan je 24. septembra. Na sastanku je usvojena Odluka o predsjedavanju Crne Gore tokom 2021, kao i *Communiqué* kojim je naglašena posvećenost multilateralizmu i značaj CEI u pogledu održivog razvoja regiona i ekonomskog napretka, kao i pružanja efikasnog odgovora u cilju ublažavanja zdravstvenih i socio-ekonomskih posljedica COVID19 pandemije. Sastankom je predsjedavao mvp Srđan Darmanović.

Osim sastanaka na visokom nivou, održana su četiri sastanka Komiteta nacionalnih koordinatora, kao najvažnijeg tijela za koordinaciju rada Inicijative: u Podgorici, 12. februara, u online formatu 8. maja, 23. septembra i 3. decembra, sastanci Radne grupe za predsjedavanje CEI i radne konsultacije sa Sekretarijatom CEI. Kao završni sastanak predsjedavanja, MVP i Sekretarijat CEI u saradnji sa Programom UN u Crnoj Gori organizovali su događaj na temu *Osnaživanje položaja žena u kontekstu COVID19 krize*, u hibridnom formatu, 21. decembra.

Crnogorsko predsjedavanje je pružilo punu podršku inicijativama Sekretarijata CEI na suzbijanju posljedica pandemije, kao što su objavljivanje vanrednog poziva za finansiranje projektnih prijedloga i formiranje Operativne grupe u oblasti zdravlja.

U odnosu na saradnju CEI i UN, GS UN je konsenzusom usvojila Rezoluciju o saradnji između UN i CEI 23. novembra, koju je Crna Gora u ulozi predsjedavajućeg, podnijela u ime 17 članica Inicijative.

Novi strateški dokument, Akcioni plan za period 2021-2023 usvojen je putem *pisane procedure*, 30. decembra. Fokusira se na dva ključna strateška prioriteta: *zeleni rast* (održive i cirkularne ekonomije, povezanost, otpornost na klimatske promjene) i *pravedno društvo* (dobro upravljanje, bolje zdravlje, socijalna inkluzija, medijske slobode).

Jednogodišnje predsjedavanje Fondom za Zapadni Balkan (WBF) Crna Gora je preuzela 1. januara 2020. Tokom crnogorskog predsjedavanja WBF razmatrane su teme koje se tiču funkcionisanja i dugoročne održivosti Fonda: proces i procedure za izbor izvršnog direktora Fonda, povećanje kontribucija, odlaganje Četvrtog poziva za projekte, održivost Fonda i eksterno finansiranje. U okviru Trećeg poziva za projekte, Sekretarijat WBF je primio ukupno 297 prijedloga projekata (31 iz Crne Gore), a izabrana su 24 projekta za finansiranje. Lista od 24 projekta predložena za finansiranje je, usljed vanrednih okolnosti uzrokovanih COVID19, usvojena *silent* procedurom od strane ministara vanjskih poslova zemalja članica WBF, 12. maja 2020.

Usljed epidemije, dva sastanka Komiteta visokih zvaničnika, u okviru crnogorskog predsjedavanja, održana su u online/hibridnom formatu, u septembru i decembru 2020. U decembru 2020. održan je i online sastanak sa izvršnim direktorom WBF dr Đerđ Murom i zamjenicom direktora Direkcije za EU Ministarstva vanjskih poslova Republike Sjeverne Makedonije Finkom Serafimovom, u svojstvu predsjedavajućeg WBF za 2021.

Predsjedavanje Crne Gore regionalnim mehanizmima (nadležnost drugih resornih institucija) – Ministarstvo vanjskih poslova je kontinuirano pratilo i aktivno učestvovalo u predsjedavanjima regionalnim organizacijama koje su u nadležnosti drugih resora.

U okviru crnogorskog predsjedavanja ***Zdravstvenom mrežom Jugoistočne Evrope (SEEHN)***, jun 2019 – jun 2020, kojim je koordiniralo Ministarstvo zdravlja, održano je 42. online plenarno zasjedanje SEEHN 21. jula 2020, na temu *Odgovor država članica SEEHN na pandemiju COVID-19 i imunizacija kao jedna od vitalnih usluga zdravstvenog sistema u regionu Jugoistočne Evrope-korak naprijed*.

Jednogodišnje predsjedavanje ***Regionalnom inicijativom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI)***, u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, počelo je 30. juna 2020. Uvažavajući potrebe svih MARRI učesnica, Crna Gora je definisala prioritete predsjedavanja na polju unapređenja procedura za azil, saradnje u oblasti readmisije, integrisanog upravljanja granicom i borbe protiv trgovine ljudima.

Ministarstvo odbrane je u periodu oktobar 2019–oktobar 2020. predsjedavalo Multinacionalnom savjetodavnom grupom (MAG) ***Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC)***. S obzirom na situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID19, većina programskih aktivnosti RACVIAC je odložena, otkazana ili održana online. Završni sastanak MAG RACVIAC, u okviru crnogorskog predsjedavanja, održan je u online formatu 20. oktobra. Crna Gora je predsjedavanje predala Sjevernoj Makedoniji.

Ministarstvo javne uprave koordiniralo je predsjedavanje ***Regionalnom školom za javnu upravu (ReSPA)*** u periodu novembar 2019 – novembar 2020, koje je obilježeno brojnim aktivnostima, među kojima je najznačajnije takmičenje javnih uprava Zapadnog Balkana u saradnji sa OECD/SIGMA.

2.4.2. Regionalna projektna aktivnost

Uz podršku crnogorskog predsjedavanja, Sekretarijat CEI je objavio Vanredni poziv za finansiranje projektnih prijedloga, u okviru kojeg je Institut za javno zdravlje Crne Gore dobio projekat u vrijednosti od 22 000 eura za uspostavljanje nacionalne platforme za telemedicinu, koja ima za cilj olakšanu i efikasniju video komunikaciju medicinskog osoblja i pacijenata.

U okviru poziva, SEEHN je dobio finansijska sredstva u iznosu od 39 850 eura za projekat *Jačanje kapaciteta medicinskih sestara-zdravstveni radnici u prvim redovima u borbi protiv COVID-19; Jake medicinske sestre za jake zdravstvene sisteme i zdraviji svijet.*

Crna Gora je, u okviru regionalne inicijative WBF, dobila sredstva za realizaciju četiri regionalna projekta: *Balkan džez orkestar mladih* - Udruženje umjetnosti džeza (Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija); *Iliri – zajedničko nasljeđe kulture, umjetnosti i književnosti* – NVO Akademija društvenih nauka (Crna Gora, BIH, Srbija); *Jačanje uloge žena u promociji mira i saradnje u regionu Zapadnog Balkana kroz jačanje kapaciteta i edukaciju* – NVO Centar za podršku lokalnom i regionalnom razvoju, CEP (Crna Gora, BIH, Srbija); *Evropski identitet i evropski sistem vrijednosti kao spona zemalja Zapadnog Balkana* - Sociološki centar Crne Gore-SOCEN (Crna Gora, Srbija, BIH).

Na prvom takmičenju javnih uprava ZB, poduhvatu koji su inicirale ReSPA i OECD/SIGMA, sa fokusom na uspješnom odgovoru vlada Zapadnog Balkana na krizu izazvanu korona virusom, nagrađeno je 11 dobitnika kroz sljedeće kategorije: digitalna vlada, e-ekonomija, e-učenje, e-zdravstvo i društvena inovativnost. Crnogorske institucije su osvojile tri nagrade: Ministarstvo ekonomije – Odjeljenje javnih prihoda Ministarstva finansija za projekat *Zahtjev za isplatu finansijske pomoći preduzećima u Crnoj Gori i njihovim zaposlenima, za COVID-19 subvenciju*, Fond zdravstvenog osiguranja Crne Gore za projekat *Elektronske usluge za građane (e-zdravstvo)* i opština Tuzi za projekat *Opština za građane – mještani za mještane.*

3. GENERALNI DIREKTORAT ZA EVROPSKU UNIJU

Generalni direktorat za Evropsku uniju (GDE) zadužen je za sprovođenje utvrđene vanjske politike Crne Gore, stavova koje Crna Gora zastupa u institucijama EU i bilateralnim odnosima sa državama članicama EU i ostalim evropskim državama, kao i za praćenje, analizu i učestvovanje u razvoju i sprovođenju vanjske i bezbjedonosne politike EU. Takođe, GDE je dijelom zadužen za saradnju Crne Gore sa regionalnim inicijativama, procesima i mehanizmima koji doprinose procesu evropske integracije, a u kojima je Crna Gora članica, kao i praćenje njihovih aktivnosti. U prvom redu to se odnosi na Berlinski proces, Zapadnobalkansku šestorku, Proces Brdo Brioni, Uniju za Mediteran, Organizaciju za crnomorsku ekonomsku saradnju (BSEC) i saradnju u oblasti sprovođenja makroregionalnih strategija EU.

3.1. Aktivnosti u oblasti evropskih integracija

Crna Gora je u maju 2020. prihvatila predloženu novu metodologiju procesa pristupanja Evropskoj uniji, koja će poslužiti kao dobra platforma za intenziviranje reformskih procesa i potvrditi spremnost Crne Gore da, kao buduća članica EU, intenzivnije radi na vanjsko-političkom prioritetu zajedno s državama članicama EU.

Na međuvladinoj konferenciji između Crne Gore i Evropske unije 30. juna 2020, u Briselu, Crna Gora je otvorila poslednje pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija, i time postala prva država kandidat koja je otvorila sva pregovaračka poglavlja. Otvaranjem ovog poglavlja završena je faza otvaranja pregovaračkih poglavlja.

Udvajamo najvažnije susrete

Komesar za susjedstvo i proširenje, Oliver Varhelji 7. februara 2020, bio je u prvoj zvaničnoj posjeti Crnoj Gori. Varhelji se sastao sa predsednikom Milom Đukanovićem i premijerom Duškom Markovićem. Posebno ohrabrujuća poruka koju je Varhelji poslao ovom prilikom bila je da očekuje da do kraja njegovog mandata makar jedna zemlja sa Zapadnog Balkana postane članica EU.

Predsjednik Vlade Duško Marković je 17. marta učestvovao na video konferenciji, na kojoj su, pored lidera zemalja ZB, učestvovali i austrijski kancelar S. Kurc i evropski komesar za susjedsku politiku i proširenje O. Varhelji. Na virtuelnom sastanku razmatrana je aktuelna epidemiološka situacija u regionu i proces evropske integracije država Zapadnog Balkana.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na online sastanku sa šefovima diplomatija regiona i komesarom za susjedstvo i proširenje, O. Varheljiem 30. aprila 2020. U fokusu razgovora je bio dokument Evropske Komisije o podršci Zapadnom Balkanu u suočavanju sa COVID-19, i oporavku nakon pandemije.

Predsjednik Milo Đukanović učestvovao je na Zagrebačkom samitu EU-Zapadni Balkan, koji je održan u online formatu 6. maja 2020, tokom hrvatskog predsjedavanja Savjetom EU. Na Samitu je potvrđena evropska perspektiva ZB, solidarnost pokazana u vrijeme pandemije, predstavljena finansijska podrška koju je EU opredijelila za države ZB za saniranje krize (hitna ulaganja u sektor zdravstva i ekonomski oporavak) i prezentovana opredijeljenost EU da dalje razradi Plan investicija za države regiona koji bi za cilj imao podršku reformskim procesima. Na Samitu je usvojena Zagrebačka deklaracija kojom se potvrđuje nedvosmislena podrška evropskoj perspektivi regiona.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović održao je 15. maja 2020. brifing sa ambasadorima država članica EU i NATO i šefom Delegacije EU u Podgorici. Tom prilikom, ministar Darmanović je informisao diplomatski kor o situaciji izazvanoj pandemijom koronavirusa i prihvatanju nove metodologije u pregovorima sa EU.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je 19. maja 2020. na konferenciji šefova diplomatija ZB i susjednih država članica EU, koju su organizovali ministri vanjskih poslova

Republike Grčke i Sjeverne Makedonije Nikos Dendijas i Nikola Dimitrov. Na sastanku ocijenjeno da su u upravljanju socioekonomskim posljedicama pandemije virusa Covid-19, ključni saradnja i solidarnost Zapadnog Balkana i EU.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović je na poziv komesara za susjedstvo i proširenje Olivera Varheljija, učestvovao 26. juna 2020, na online konferenciji ministara vanjskih poslova država ZB. Konferencija je održana na temu epidemiološke situacije u regionu i postepenog otvaranja granica, u cilju bržeg oporavka ekonomije usljed pandemije.

Predsjednik Vlade Duško Marković boravio je 13. jula 2020. u zvaničnoj posjeti institucijama EU. Posjeta premijera Markovića bila je još jedna prilika za afirmaciju i dalju promociju ostvarenih rezultata Crne Gore na putu evropskih integracija kao jedine države kandidata za članstvo u Evropskoj uniji sa otvorenim svim pregovaračkim poglavljima.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je 1. oktobra 2020, na online konferenciji sa komesarom za susjedstvo i proširenje, O. Varheljijem, i sa ministrima vanjskih poslova ZB. U fokusu sastanka bio je Ekonomsko-investicioni plan za ZB i projekti koje su države ZB kandidovale kao prioritetne za finansijsku podršku EU.

Komesar za proširenje EU, O. Varhelji, u okviru predstavljanja Paketa proširenja državama Zapadnom Balkana, posjetio je Crnu Goru 9. oktobra 2020. i tom prilikom imao susrete sa predsjednikom Milom Đukanovićem i predsjednikom Skupštine Aleksom Bečićem. Naglašavajući značaj Ekonomskog i investicionog plana za ZB, komesar Varhelji je ukazao da ovakav vid podrške ima za cilj da bude putokaz koji treba slijediti kako bi se došlo do dugoročnog ekonomskog oporavka u regionu. U vezi s tim, komesar Varhelji je istakao neophodnost regionalnog pristupa u sprovođenju plana, kojeg treba da prate reforme u oblasti vladavine prava.

Predsjednik Vlade prof. dr Zdravko Krivokapić, potpredsjednik Vlade dr Dritan Abazović i predsjednik Skupštine Aleksa Bečić, imali su online sastanke sa izvjestiocem Evropskog parlamenta (EP) za Crnu Goru i europoslanikom Toninom Piculom i predsjedavajućim delegacije EP za POSP Vladimirom Bilčikom, 7. decembra 2020. Tom prilikom potvrđena evropska perspektiva Crne Gore i ukazano da članstvo u EU ostaje strateški prioritet Crne Gore.

Predsjednik Vlade prof. dr Zdravko Krivokapić, potpredsjednik Vlade dr Dritan Abazović, predsjednik Skupštine Aleksa Bečić i ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović imali su 9. decembra 2020. online sastanke sa visokim predstavnikom za vanjske poslove i politiku bezbjednosti EU Žozepom Borelom. Potvrđena je podrška EU u cilju približavanja Crne Gore članstvu i ukazano da nova Vlada ostaje posvećena daljem integracionom i reformskom putu.

Predsjednik Vlade prof. dr Zdravko Krivokapić boravio je 15. i 16. decembra 2020. u prvoj zvaničnoj posjeti institucijama EU. Tokom posjete, predsjednik Vlade imao je susrete sa predsjednikom Evropskog savjeta Š. Mišelom, komesarom za susjedstvo i proširenje O. Varheljijem, specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd-Priština M. Lajčakom. Posjeta

Predsjednika Vlade Briselu bila je prilika za afirmaciju jasnog opredjeljenja Vlade na putu evropske integracije Crne Gore i odlučne posvećenosti ispunjavanju obaveza iz evropske agende.

Mvp Đorđe Radulović učestvovao je na sastanku ministara vanjskih poslova država ZB i komesara za susjedstvo i proširenje O. Varheljija, 18. decembra 2020. Tema sastanka bila je *Covid-19 situacija i vakcinacija na Zapadnom Balkanu*. Na sastanku razmatran proces vakcinacije u zemljama ZB, kao i mogućnostima distribucije vakcina od strane EU.

3.2. Regionalne inicijative

3.2.1. Berlinski proces/Zapadnobalkanska šestorka ZB6

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na sastanku ministara vanjskih poslova 10. marta u Skoplju, u okviru zajedničkog predsjedavanja Bugarske i Sjeverne Makedonije Berlinskim procesom u 2020. Na sastanku su razmatrana pitanja evropske perspektive država ZB, regionalna saradnja i ostvareni rezultati u okviru ove inicijative.

Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja Berlinskog procesa, kojim su kopredsjedavali ministar vanjskih poslova Bugarske E. Zaharijeva i ministar vanjskih poslova Sjeverne Makedonije B. Osmani, održan je 9. novembra 2020. U ime Ministarstva vanjskih poslova, sastanku je prisustvovala generalna direktorica za EU Jelena Burzan. Tema ministarskog sastanka je bila *Izazovi i mogućnosti Berlinskog procesa za jačanje evropske perspektive Zapadnog Balkana s obzirom na meke mjere za izgradnju povjerenja i unapređenja regionalne saradnje, uključujući kroz bolju povezanost i mobilnost među ljudima na Zapadnom Balkanu, sa posebnim fokusom na omladinu i civilno društvo*.

Predsjednik Milo Đukanović učestvovao je na Samitu Berlinskog procesa, 10. novembra 2020. u online formatu. U okviru plenarne sesije tema Samita bila je *Nove prilike i izazovi Berlinskog procesa: Zajedničko regionalno tržište i Zelena agenda za Zapadni Balkan*. Na Samitu su potpisane dvije deklaracije: Deklaracija lidera Zapadnog Balkana o Zajedničkom regionalnom tržištu i Deklaracija lidera Zapadnog Balkana o Zelenoj Agendi za Zapadni Balkan.

3.2.2. Predsjedavanje Strategijom Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR)

EUSAIR-om trenutno predsjedava Slovenija. GDE, zajedno s Kancelarijom za evropske integracije (KEI), zadužen je za praćenje sprovođenja i saradnje u okviru EUSAIR-a.

Generalna direktorka za EU Jelena Burzan, u svojstvu nacionalnog koordinatora za EUSAIR, učestvovala je na sastanku Upravnog odbora EUSAIR koji je 18-21. februara 2020, pod predsjedavanjem Srbije, održan u Briselu, paralelno sa Nedjeljom makroregionalnih strategija. U okviru nedjelje je održan i prvi sastanak Trojki predsjedavajućih država svih makroregionalnih strategija EU, u okviru hrvatskog predsjedavanja Strategijom EU za Dunavsku regiju (EUSDR), kao i sastanak visokih zvaničnika za makroregionalne strategije EU.

Državni sekretar MVP, Vladimir Radulović učestvovao je 27. maja na online sastanku Savjeta ministara Jadransko-jonske inicijative (JJI) i ministarskom sastanku Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR). Na sastanku Savjeta ministara JJI i (EUSAIR) dosadašnji generalni sekretar JJI, ambasador Đovani Kastelaneta konsenzusom je reizabran na još jedan mandat.

3.2.3. Unija za Mediteran (UzM)

GDE je u 2020. nastavio s koordinacijom aktivnosti u okviru Unije za Mediteran (UzM) i redovnim prisustvom na sastancima visokih zvaničnika Unije za Mediteran.

V Regionalni Forum Unije za Mediteran održan je u online formatu 27. novembra 2020, pod nazivom *Izgradnja jačeg Mediterana*. Forum je obilježio 25-tu godišnjicu od pokretanja Barselonskog procesa i bio prilika da se potvrdi posvećenost principima Barselonskog procesa i angažmanu u evro-mediteranskom dijalogu i saradnji.

3.2.4. Organizacija za crnomorsku ekonomsku saradnju (BSEC)

GDE je tokom 2020. nastavio sa koordinacijom aktivnosti u okviru BSEC. Crna Gora je obnovila status partnera za međusektorski dijalog u BSEC do 1. januara 2022.

42. sastanak BSEC Savjeta ministara vanjskih poslova održan je 27. novembra, na kojem je potvrđeno uspješno predsjedavanje Rumunije BSEC-om u okolnostima izazvanim pandemijom Covid 19. Glavne teme ovog sastanka bile su usvajanje budžeta za 2021, izbori za generalnog sekretara BSEC PERMIS i 5 dostavljenih kandidatura, finansijska podrška država članica u vidu godišnje kontribucije.

3.3. Usaglašavanje sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU

Tokom 2020. nastavljen je trend 100 posto usklađenosti kada je u pitanju Zajednička vanjska i bezbjednosna politika EU. Crna Gora se bez izuzetka pridruživala zajedničkim pozicijama EU, saopštenjima s HRVP deklaracijama, i odlukama Savjeta o restriktivnim mjerama.

GDE redovno učestvuje u obavezama koje proističu iz pregovaračkog procesa, u dijelu poglavlja 31 - Zajednička vanjska i bezbjednosna politika, te u tom dijelu, u redovnim periodičnim ciklusima priprema priloge za godišnji izvještaj EK, sastanke tijela uspostavljenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, Programom pristupanja Crne Gore EU.

2020. zbog epidemiološke situacije, nisu održani sastanci u Gimnih formatu, kao ni sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje. GDE je u okviru svojih nadležnosti u koordinaciji aktivnosti koje se vezuju za regionalne inicijative, koordinirao s resornim institucijama učešće naših predstavnika.

4. GENERALNI DIREKTORAT ZA NATO I POLITIKU BEZBJEDNOSTI

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti (GDN) je, tokom 2020. nastavio da daje puni doprinos sprovođenju aktivnosti Crne Gore u okviru NATO-a, implementaciji političkih

prioriteta i profilisanju Crne Gore kao kredibilne i odgovorne saveznice. U tom kontekstu, kontinuirano je saradivao s nadležnim institucijama Crne Gore i tijelima NATO-a u cilju ispunjavanja predviđenih obaveza koje proističu iz članstva u NATO. Aktivnosti su bile prvenstveno usmjerene na pripreme susreta na visokom nivou i politike bezbjednosti, učešća u izradi nacionalnih strateških dokumenata na polju bezbjednosti i odbrane, te ispunjavanju bezbednosno-tehničkih preduslova za nesmetan rad GDN i MVP u cjelini. Takođe, GDN je uspješno koordinisao učešće Crne Gore u regionalnim bezbjednosnim inicijativama - Američko-jadranskom poveljom (A5) i rad Interresorne komisije za NATO. Treba napomenuti da je, uslijed pandemije COVID19, veliki broj planiranih sastanaka i aktivnosti u okviru NATO-a otkazan ili odložen za 2021.

4.1. Sprovođenje političkih prioriteta – Crna Gora članica NATO-a

U 2020. MVP je, kroz redovne aktivnosti i učešće na sastancima, bio posvećen sprovođenju političkih prioriteta, koje je Vlada usvojila neposredno nakon učlanjenja Crne Gore u NATO, a kojima je određen pravac djelovanja i stavovi koje Crna Gora zastupa kao članica Alijanse.

Imajući u vidu strateški značaj regiona Zapadnog Balkana za NATO, nastavljeno je aktivno promovisanje politike otvorenih vrata, s posebnim fokusom na ZB. U tom kontekstu, održavani su redovni kontakti s makedonskim kolegama kako bi se prenijela naša iskustva i pružili savjeti za određene politike Alijanse. Takođe, kao aktivan promoter politike otvorenih vrata, Crna Gora se snažno zalagala u izvještajnom periodu za napredak Bosne i Hercegovine na putu ka NATO u skladu s njenim nacionalnim opredjeljenjem. S tim u vezi, pozdravljeno je podnošenje Programa reformi BiH 23. decembra 2019. i ponuđena podrška njegovoj implementaciji tokom 2020. Iskazana je spremnost za pružanje pomoći i pri izradi drugog Programa reformi koji bi BiH trebalo da podnese početkom 2021.

Pored država regiona, Crna Gora je, takođe, podržavala i aspiracije Gruzije i Ukrajine po pitanju članstva u NATO. Obje države imaju veoma razvijenu partnersku saradnju s NATO-om u političkom i vojnom domenu, i doprinose u značajnoj mjeri NATO operacijama i misijama, čime su i zavrijedite status tzv. partnera s unaprijeđenim mogućnostima (*Enhanced Opportunity Partners*), posebnog mehanizma dostupnog samo uskom broju partnera s ciljem jačanja interoperabilnosti s oružanim snagama Alijanse. Pored političke podrške, Crna Gora Gruziju i Ukrajinu podržava i doniranjem sredstava kroz povjerilačke fondove NATO-a i Inicijativu za jačanje odbrambenih i bezbjednosnih kapaciteta (DCB). GDN.

Tokom 2020. nastavljeno je s praćenjem i koordinacijom sprovođenja najvažnijih politika NATO-a, a posebno onih koje su prepoznate kao politički prioriteti na nivou Vlade. S tim u vezi, u pogledu politike odvratanja i odbrane i odnosa s Rusijom, nastavljeno je s podrškom dvostrukom pristupu koji je, s jedne strane, usmjeren na jačanje politike odvratanja i odbrane, ali i vođenju smislenog, fokusiranog i periodičnog dijaloga s Rusijom kroz održavanje sastanaka Savjeta NATO-Rusija (NRC) na ambadorskom nivou. Ovakav stav Alijanse je ostao nepromijenjen i tokom 2020. budući da nije bilo promjene u ponašanju i

aktivnostima koje Rusija sprovodi. I pored spremnosti Alijanse da održi sastanak Savjeta NATO-Rusija (NRC) kako bi razmotrila sva pitanja od značaja za bezbjednost evroatlantskog prostora i šire, nije održan od jula 2019.

Crna Gora se, u izvještajnom periodu, pridružila zajedničkim izjavama NAC-a i izjavama generalnog sekretara po pitanju Rusije i ruskih aktivnosti, kao i mjerama EU s čijom spoljnom politikom je 100 % usaglašena. Takođe, podržan je i američki prijedlog da se Kina pozove da pristupi pregovorima o kontroli naoružanja sa SAD i Rusijom.

U okviru politike odvracanja i odbrane, angažovanje pripadnika VCG u Letoniji, u borbenoj grupi Unaprijeđenog prisustva NATO-a pod vođstvom Kanade nastavlja se kroz redovne šestomjesečne rotacije pa je četvrta rotacija realizovana u junu 2020, a u njenom sastavu je bio jedan štabni oficir i četiri artiljerijska izviđača, dok je peta rotacija u okviru koje je angažovano jedno inženjersko odjeljenje (10 pripadnika) sprovedena u decembru 2020.

Po pitanju politike projektovanja stabilnosti van granica Alijanse, Crna Gora je, kao država na južnim granicama Alijanse, fokus usmjerila na region juga kroz podršku povjerilačkim fondovima i učešće u misijama i operacijama NATO, uz puno poštovanje pristupa NATO-a od 360 stepeni. S tim u vezi, u toku 2020. GDN je koordinisao pružanje doprinosa povjerilačkim fondovima NATO-a i Inicijativama za izgradnju odbrambenih kapaciteta.

Takođe, Crna Gora je nastavila s konkretnim doprinosima međunarodnim naporima u borbi protiv terorizma, kako u okviru NATO-a, tako i kroz učešće u Globalnoj koaliciji za pobjedu nad ISIS-om. U okviru sveukupnih napora Alijanse u ovoj oblasti doprinos Crne Gore se ogleda u dosadašnjem angažovanju u misiji „Odlučna podrška“ u Avganistanu, okončano u septembru 2020. i odluci Vlade o nastavku finansijskog doprinosa Avganistanskim bezbjednosnim snagama do 2024. Na online Ministarskoj konferenciji o Avganistanu, 23-24. novembra, pod pokroviteljstvom UN, učestvovao je generalni direktor za NATO Vladimir Vučinić. Tokom 2020. predstavnici GDN učestvovali su u Radnoj grupi za borbu protiv stranih boraca terorista i na sastancima Radne grupe za komunikacije Globalne koalicije za pobjedu nad ISIS-om.

Na sjednici Skupštine 18. decembra 2019. donijeta je odluka o učešću do dva pripadnika VCG u trening misiji NATO-a u Iraku. Odlukom je predviđeno angažovanje pripadnika VCG koji bi obavljali štabne poslove u Misiji čime bi Crna Gora dala doprinos u izgradnji stabilnosti i bezbjednosti Republike Irak. Takođe, na sastanku ministara vanjskih poslova A5 13. decembra 2019, ministri su, u načelu, prihvatili prijedlog Albanije o zajedničkom angažmanu država članica A5 u NATO misiji u Iraku što je potvrđeno i na ministarskom sastanku A5 u decembru 2020. Usljed pogoršane bezbjednosne situacije i COVID19 pandemije u proljeće 2020, NATO je bio primoran da smanji broj pripadnika u misiji obuke iračkih snaga bezbjednosti.

U oblasti suprotstavljanja hibridnim prijetnjama, GDN je dao značajan doprinos radu Interresorne komisije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama, kao i radnim grupama koje

su formirane u okviru komisije za različite oblasti (strateška analiza, strateška komunikacija, krizno upravljanje itd.). S tim u vezi, GDN je koordinisao rad radnih grupa za stratešku analizu i stratešku komunikaciju u okviru kojih su sačinjene brojne analize i preporuke koje su predstavljene na Vijeću za nacionalnu bezbjednost i Savjetu za odbranu i bezbjednost. Takođe, GDN je koordinisao sve posjete NATO i EU eksperata Crnoj Gori, kao i online konsultacije u vezi sa suprotstavljanjem hibridnim prijetnjama.

U periodu 20-21. januara 2020. ostvarena je i prva praktična saradnja s Evropskim centrom izvrsnosti za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama iz Helsinkija čija je članica Crna Gora postala u maju 2019, i to u vidu održavanja obuke na temu sprječavanja miješanja u izborne procese u Podgorici. GDN je bio zadužen za koordinaciju i organizaciju obuke koja je okupila više od 50 učesnika nadležnih institucija Crne Gore.

Crna Gora je i dio projekta EU za Zapadni Balkan o hibridnim rizicima i, tokom izvještajnog perioda je okončana faza 1 – ispunjavanje odgovora na Upitnik o hibridnim rizicima. Poslije okončanja ove faze održan je prvi konsultativni sastanak s delegacijom EU, 5. marta 2020. nakon kojeg se pristupilo identifikovanju postojećih projekata saradnje, a zatim i mapiranju zajedničkih projekata u prioritetnim oblastima koje bi EU mogla podržati ekspertski i finansijski u budućnosti.

Predstavnici GDN su učestvovali i u izradi Strategije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama i koordinisali rad Radne grupe, kao i međunarodnu ekspertsku podršku njenoj izradi. S tim u vezi, održane su i konsultacije s predstavnicima Centra za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama u Helsinkiju.

GD Vučinić je, takođe, početkom 2020. u ime Crne Gore, postao član ekspertskog panela NATO-a SAS-161 Vojni aspekti suprotstavljanja hibridnim prijetnjama: iskustva, lekcije i najbolje prakse koji do januara 2023. treba da izradi plan i prpratna dokumenta koji bi se koristili na obukama i treninzima u okviru NATO-a i država članica. To je ujedno i prvo učešće predstavnika Crne Gore u okviru panela NATO Organizacije za nauku i tehnologiju (NATO STO), zasebnog tijela Alijanse koje ima za cilj ima koordinaciju aktivnosti u oblasti nauke i tehnologije, kao i pružanje podrške i doprinosa NATO programu Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga.

Vezano za sprovođenje Rezolucije 1325 SB UN, Crna Gora je, kao podršku Kancelariji specijalne predstavnice Generalnog sekretara NATO za pitanje žena, uplatila iznos od 10,000 eura u 2020. Vlada Crne Gore je 1. avgusta 2019. usvojila i drugi Akcioni plan za primjenu Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1325 - Žene, mir i bezbjednost u Crnoj Gori (2019-2022) - Program sprovođenja 2019-2020, koji se oslanja na strukturu prvog, u kom su zadržani postojeći strateški ciljevi u odnosu na ovu oblast i revidirane određene aktivnosti.

4.2. Učešće u regionalnim bezbjednosnim inicijativama

Tokom 2020, GDN je bio zadužen za pripremu učešća predstavnika Crne Gore na sastancima Američko-jadranske povelje (A5), kojom je predsjedavala Bosna i Hercegovina.

U okviru A5, održana su dva online sastanka na nivou političkih direktora. Na ovim sastancima razgovarano je o aktuelnim bezbjednosnim i političkim izazovima u regionu, s posebnim fokusom na krizu izazvanu pandemijom COVID-19 i modelima njegovog daljeg napretka s posebnim fokusom na značaj politike otvorenih vrata NATO-a.

Mvp Đorđe Radulović učestvovao je na online sastanku ministara vanjskih poslova A5, 16. decembra 2020. Na sastanku je usvojena zajednička izjava, u kojoj je naglašena posvećenost daljem progresu evropskih i evroatlantskih integracija regiona.

4.3. Učešće visokih zvaničnika na međunarodnim skupovima i konferencijama i bilateralni sastanci sa zvaničnicima NATO-a

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na online Sastanku ministara vanjskih poslova država članica NATO-a, 2. aprila 2020. Tokom sastanka, posebna pažnja bila je posvećena bezbjednosnim implikacijama COVID-19 krize na Alijansu i saveznice.

Predsjednika Milo Đukanović imao je susret sa generalnim sekretarom NATO-a Jensom Stoltenbergom, 9. juna 2020. Posjeta se simbolično poklopila s trogodišnjicom članstva Crne Gore u NATO-u, a bila je prilika da se razmotre bezbjednosni izazovi u regionu Zapadnog Balkana i šire, kao i doprinos koji je Crna Gora dala kroz učešće u politikama i aktivnostima Alijanse.

Predsjednik Vlade Duško Marković je tokom posjete Briselu, 13. jula 2020. imao susrete sa ambasadorima država članica Alijanse i zamjenikom generalnog sekretara M. Džoana o očuvanju zajedničkih vrijednosti i o bezbjednosti regiona i evroatlantske zajednice. Zajednički je zaključeno da je stabilnost Zapadnog Balkana od strateškog značaja za Alijansu, a da Crna Gora, kao odgovorna saveznica, tome daje važan doprinos.

Mvp prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na online Ministarskom sastanku država članica NATO-a, 1-2. decembra. Na sastanku je usvojen Izvještaj NATO-a o ZB i podržana vizija i proces NATO 2030, nakon što je predstavljen Izvještaj grupe eksperata sa preporukama za dalje djelovanje. Na temelju ovog Izvještaja i doprinosa država članica, generalni sekretar NATO-a trebalo bi da pripremi svoj izvještaj za sastanak šefova država i vlada NATO-a koji će se održati tokom 2021.

Predsjednik Vlade prof. dr Zdravko Krivokapić je 15. decembra 2020. boravio u posjeti sjedištu NATO-a, tokom koje je održan sastanak s generalnim sekretarom NATO-a Jensom Stoltenbergom. Iskazana je zahvalnost Alijansi na pomoći i solidarnosti u borbi protiv pandemije i istaknuta posvećenost evroatlantskim vrijednostima i svim obavezama koje proizilaze iz članstva u NATO-u. Izraženo je i očekivanje da će ZB uskoro u cjelosti biti prepoznat kao region mira i stabilnosti. Istovremeno, izražena je zahvalnost Crnoj Gori na dosadašnjoj snažnoj posvećenosti evroatlantskim integracijama i uvjerenje da će nastaviti svoj lojalan i posvećen odnos savezništva. Upućen je poziv generalnom sekretaru Stoltenbergu da posjeti Crnu Goru, kao i predsjedniku Vlade Krivokapiću za učešće na sastanku šefova država i vlada država članica u Briselu tokom 2021.

Takođe, GDN je, u saradnji sa Stalnom delegacijom Skupštine Crne Gore pri Parlamentarnoj skupštini NATO-a (PS NATO) koordinisao njihovo učešće na sastancima tokom 2020, kao i doprinio izradi nacionalnih priloga na upitnike PS NATO tokom izvještajnog perioda.

4.4. Ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz članstva u NATO

GDN je, u svojstvu kopredsjedavajućeg Interresorne komisije za NATO (IRK), pratio implementaciju svih obaveza i prioriteta u okviru NATO-a na nivou Vlade. Takođe, predstavnici GDN koji su članovi Komunikacionog tima za NATO, su dali svoj doprinos u implementaciji Komunikacione strategije za NATO – Crna Gora članica NATO-a do 2020, kao i kampanje WeAreNATO, koja se realizuje u saradnji s britanskim partnerima.

Predstavnici GDN učestvovali su u brojnim interresornim Vladinim radnim grupama za izradu i implementaciju strateških dokumenata u oblasti odbrane i bezbjednosti: Interresornoj radnoj grupi za koordinaciju i praćenje implementacije NATO Ciljeva sposobnosti 2021 za Crnu Goru, Interresornoj radnoj grupi za izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za implementaciju Strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore 2018-2020, Interresornoj radnoj grupi za izradu Strategije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama, Radnoj grupi za izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za implementaciju Strategije odbrane Crne Gore, Interresornoj radnoj grupi za izradu Predloga zakona o kriznom upravljanju i Nacionalnom međuresorskom operativnom timu za izradu Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2019-2024.

NATO i COVID-19 - Crna Gora je, zajedno sa saveznicima i partnerima, zajednički radila na suočavanju s izazovima pandemije. S tim u vezi, u okviru NATO-a, Crna Gora je, neposredno po izbijanju pandemije, pokrenula mehanizam NATO-a za pomoć u vanrednim situacijama (EADRCC) i od tada je u redovnoj komunikaciji sa saveznicima i partnerima. U skladu sa zahtjevom, Turska je pomoć u medicinskoj opremi Crnoj Gori uputila upravo preko ovog mehanizma, a krajem aprila i sredinom maja Kraljevina Holandija je u dva navrata pružila logističku i finansijsku pomoć u transportu medicinske opreme iz Kine. U junu o.g. i Kanada je, kao saveznica, pružila finansijsku pomoć namijenjenu Crvenom krstu Crne Gore, što je samo još jedan u nizu dokaza solidarnosti i jedinstva saveznica u suočavanju s pandemijom COVID 19. U okviru bilateralne podrške saveznika, treba istaći donaciju Ambasade SAD (3 monitora za KBC) i pomoć zvaničnog Vašingtona od 300.000 dolara za potrebe crnogorskog zdravstvenog sistema, čime je pokazana solidarnost, savezništvo, saradnja i dodatno učvršćeno partnerstvo između naših država. Pomoć nije izostala ni od ostalih saveznika – Hrvatske, Mađarske, Rumunije, UK, Njemačke, Bugarske i Norveške.

NATO je, takođe, preko Poverilačkog fonda za pandemiju, donirao Crnoj Gori 20 respiratora (primopredaja izvršena 4. novembra 2020.), uključujući i drugu neophodnu medicinsku opremu (*aparati za određivanje acidobaznog statusa-10 komada, monitori za neinvanzivnu dijagnostiku-50 komada, flaše za kiseonik sa nanometrима i ovlaživačima-50 komada*) – oprema će naknadno stići, koje je Crna Gora ranijim zahtjevom tražila preko EADRCC, a koje

je definisalo Nacionalno koordinaciono tijelo za zarazne bolesti Crne Gore. Ukupna vrijednost pomoći je oko 750 000 eura.

NATO 2030 - Na inicijativu Njemačke, na sastanku lidera NATO-a u decembru 2019. dogovoreno je da se otpočne s procesom strateškog promišljanja pod vodstvom generalnog sekretara NATO. Cilj ovog procesa, nazvanog NATO 2030, je jačanje političke dimenzije NATO-a kako bi se Alijansa prilagodila izmjenjenom bezbjednosnom okruženju. Na osnovu mandata, generalni sekretar NATO-a je u martu 2020. formirao radnu grupu i imenovao deset eksperata, kojim kopredsjedavaju Tomas de Mezijer (Njemačka) i Ves Mičel (SAD).

Predstavnici GDN su koordinisali i učestvovali na bilateralnim konsultacijama Crne Gore sa predstavnicima ekspertske grupe koje su održane 17. septembra. Tom prilikom je predstavljena crnogorska pozicija i konkretni prijedlozi za unapređenje djelovanja NATO-a u kontekstu ciljeva definisanih procesom strateškog promišljanja. Takođe, sastanci sa planerima politika NATO-a, održani su u online formatu 11. septembra i 15. oktobra.

Preporuke grupe predstavljene su ministrima vanjskih poslova u decembru 2020, na osnovu kojih će generalni sekretar NATO pripremiti svoj izvještaj za sastanak šefova država i vlada NATO-a koji će se održati 2021.

5. GENERALNI DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I KULTURNU DIPLOMATIJU

5.1. Direkcija za ekonomsku i kulturnu diplomatiju

U 2020. predstavnici Generalnog direktorata za ekonomsku i kulturnu diplomatiju (GDS) su učestvovali na zasijedanju druge sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata za implementaciju Sporazuma o ekonomskoj saradnji. Tom prilikom, potpisan je Protokol sa zasijedanja Druge sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju, kojim su definisani konkretni modaliteti saradnje.

GDS je, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, iniciralo formiranje Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Crne Gore i Republike Argentine, na osnovu Sporazuma o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji. Održavanje prve sjednice Mješovite komisije uslovljeno je daljim razvojem situacije izazvane pandemijom korona virusa.

GDS je izvještavao, u okviru svojih nadležnosti, o realizaciji Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje dokumenta Industrijska politika Crne Gore 2019-2023 u februaru 2020 i Izvještaja i Upitnika o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018-2020 u februaru i avgustu 2020.

Koordinirane su aktivnosti povodom inicijative američke strane za uspostavljanje ekonomskog dijaloga između Crne Gore i SAD. Tokom prve polovine aprila 2020. je bila planirana posjeta glavnog zamjenika pomoćnika DS-a u Birou za ekonomske poslove u SD SAD, Pitera Hasa, koja nije realizovana usljed pandemije korona virusa. U međuvremenu, u

saradnji sa nadležnim institucijama, pripremljen je predlog tema crnogorske strane za uspostavljanje ekonomskog dijaloga, koja su tokom marta o.g. dostavljene američkoj strani.

5.1.1. Realizovane aktivnosti na pripremi učešća Crne Gore na Expo 2020 Dubai

Suočena sa globalnom krizom izazvanom pandemijom COVID-19, Vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata je krajem maja 2020, uz saglasnost Međunarodnog biroa za izložbe (BIE), potvrdila nove datume održavanja Expo 2020 Dubai izložbe, 1. oktobar 2021 - 31. mart 2022.

Tokom 2020. nastavljena je redovna komunikacija sa organizatorima Expo 2020 Dubai. Tim koji radi na pripremi učešća Crne Gore na izložbi učestvovao je na sastancima i konferencijama u online formatu organizovanim od strane Expo 2020 Dubai. Tokom sastanaka je posebno isticana spremnost organizatora Expo-a da pruže eventualnu pomoć kako bi se nastavilo sa projektnim aktivnostima u cilju uspješne realizacije nastupa Crne Gore na ovom prestižnom globalnom događaju.

MEED (*Middle East Economic Digest*), medijska kuća sa predstavništvom u Dubaiju, a koja ima portal i časopis o ekonomiji na Bliskom Istoku, ponudila je predstavljanje Crne Gore (temu paviljona, ciljeve učešća, izložbu i planirani program) na svom portalu, bez troškova. Crnogorski tim pripremio je članak pod nazivom *Montenegro's expo letter to the future*, koji je objavljen 25. avgusta 2020.

Tokom 2020, GDS je nastavio sa aktivnostima na pripremi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai. Četvrta sjednica Organizacionog odbora za učešće Crne Gore na Svjetskoj izložbi, kojom je predsjedavao ppv Vlade i predsjednik Organizacionog odbora Milutin Simović, održana je 4. februara 2020. Tom prilikom razmotrene do tada realizovane aktivnosti na pripremi projekta i postignuti rezultati - Crna Gora je među prvim državama potvrdila učešće na Expo-u 2020; Vlada UAE prepoznajući napore Crne Gore da ozbiljno pripremi nastup na Expo-u i, cijeneći tu okolnost, oslobodila je Crnu Goru plaćanja iznosa od šest stotina hiljada dolara predviđenog za iznajmljivanje paviljona.

Biro Expo 2020 Dubai je odobrio projektну dokumentaciju za naš paviljon u januaru 2020, čime je realizovana jedna od ključnih faza aktivnosti koje prethode izgradnji paviljona. Na osnovu ove projektne dokumentacije pripremljena je tenderska dokumentacija i Ministarstvo vanjskih poslova je 27. februara 2020. pokrenulo otvoreni postupak javne nabavke za izvođenje radova - adaptaciju prostora paviljona Crne Gore za potrebe predstavljanja na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai. Jedina pristigla i ispravna ponuda bila je zajednička ponuda ponuđača „Simmetrico S.r.l” i „Simmetrico Operations DWC-LLC”.

Na prijedlog Komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda, donijeta je odluka o izboru najpovoljnije ponude u navedenom postupku javne nabavke, u aprilu 2020. Nakon odluke BIE o promjeni datuma održavanja Expo-a, pravnom zastupniku ponuđača je upućen Zahtjev za produženje trajanja ponude za dodatnih 6 mjeseci, odnosno do 18. novembra 2020. Imajući u vidu produžavanje mjere ograničavanja i kontrole budžetske potrošnje, što podrazumijeva da sredstva za predmetnu nabavku obezbijedena u Budžetu Crne Gore za

2020. nijesu raspoloživa, Ministarstvo vanjskih poslova uputilo je, 19. oktobra 2020, novi Zahtjev za produženje trajanja ponude za dodatna 3 mjeseca, odnosno do 15. februara 2021.

Kako je predviđeno u Nacrtu ugovora o javnoj nabavci (koji je bio sastavni dio tenderske dokumentacije), dinamika isplate sredstava bila bi vezana za ispostavljanje privremenih situacija, usklađenim sa stepenom realizacije posla kako propisuje Biro Expo 2020 Dubai.

5.2. Kulturna diplomatija

U toku 2020. GDS je koordinirao i učestvovao u realizaciji projekata u oblasti kulture, od čega izdvajamo:

- Koordinaciju usaglašavanja teksta Memoranduma o saradnji između Nacionalnog muzeja fotografija „Marubi“ iz Skadra i Istorijskog instituta Crne Gore, u cilju realizacije projekta *Foto-monografija i izložba - Crna Gora u objektivu Marubi*. Tekst Memoranduma je usaglašen, a potpisivanje se očekuje početkom 2021.
- Koordinacija donacije knjiga meksičkih autora koju je uputila Ambasada Sjedinjenih Meksičkih Država za Univerzitet Crne Gore, Nacionalnu biblioteku i Osnovnu školu „Meksiko“ u Baru.
- Koordinacija donacije koju je Ambasadi Crne Gore u Vašingtonu uručila Lori Šoć, potomak ministra crnogorske Vlade u egzilu, dr Pera Šoća i vojnog komandanta i upravnika vojnog telegrafa Knjaževine i Kraljevine Crne Gore Đura Šoća, a koju čine predmeti iz njihove zaostavštine. Zaključcima Vlade CG od 14. maja 2020. usvojena je informacija o donaciji i ovlašten je Narodni muzej Crne Gore da je preuzme, izvrši stručnu obradu predmeta i obezbijedi uslove za njihovo čuvanje.

5.3. Razvojna saradnja i humanitarna pomoć

U Direkciji za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć, ključne aktivnosti su se odnosile na koordinaciju razvojne saradnje/humanitarne pomoći koju Crna Gora prima, te koordinaciju sprovedene razvojne saradnje/upućene humanitarne pomoći Crne Gore drugim zemljama (Crna Gora kao donator), kao i na stvaranje kapaciteta za ispunjavanje obaveza Crne Gore u ovoj oblasti.

GDS je održao online sastanak sa ekspertima Svjetske banke za upravljanje katastrofama 24. juna 2020. u cilju izrade procjene o potrebnoj budućoj podršci razvojnim investicijama i planiranju ulaganja. Takođe, održane su serije online sastanaka (23. oktobra, 4. i 23. novembra) sa predstavnicima Inicijative za transparentnost međunarodne pomoći (IATI) čija je Crna Gora članica.

Takođe, GDS je izvještavao o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019.

Kada je riječ o koordinaciji razvojne saradnje izdvaja se saradnja sa sljedećim zemljama:

- Republikom Slovenijom: U okviru priprema Programa razvojne saradnje između dvije vlade za period 2020-2021. unaprijeđena je koordinacija nadležnih crnogorskih

institucija, a slovenačkoj strani je dostavljen predlog pet prioriternih razvojnih projekata, kandidovanih za pomenuti Program u junu 2020.

- Republikom Bugarskom: Na osnovu poziva za dostavljanje predloga projekata u okviru zvanične razvojne pomoći Republike Bugarske Crnoj Gori, u julu 2020. bugarskoj strani dostavljen predlog projekata.
- Kraljevinom Norveškom: Projekat *Norway For You*, pokrenut je u decembru 2018. i finansira ga Kraljevina Norveška, a sprovodi Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), kao novi član tima UN u Crnoj Gori. Pomenuti program fokusiran je na poboljšanje ekonomske i opšte-društvene situacije u najmanje razvijenim opštinama Crne Gore, koji će Norveška da finansira u iznosu od 1.500.000 eura za period od dvije godine.
- Japanom: Sa ciljem unapređenja zdravstvenog sistema u zemljama pogođenim Covid19 u okviru Programa ekonomskog i socijalnog razvoja, Vlada Japana je, za potrebe nabavke medicinske opreme za crnogorski zdravstveni sistem, opredijelila sredstva u iznosu od 800 hiljada eura. Realizacija donacije kroz nabavku medicinske opreme ide planiranom dinamikom i isporuka će biti izvršena tokom 2021.
- Republikom Francuskom: Tokom 2020. usaglašen je tekst Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o osnivanju i djelatnostima Francuske razvojne agencije (AFD), Institucije Proparco i Expertise France u Crnoj Gori, koji će biti potpisan tokom posjete ministra vanjskih poslova Parizu.

Aktivnosti u 2020. uglavnom su bile vezane za pandemiju korona virusa. U tom kontekstu, GDS je, u saradnji sa Nacionalnim koordinacionim tijelom, koordinirao prijem donacija upućenih Crnoj Gori. Takođe, pripremljen je i objedinjen pregled donacija država i međunarodnih organizacija koji su pružili pomoć Crnoj Gori u borbi protiv Covid19.

Pored navedenog, GDS koordinira aktivnosti koje se tiču apliciranja zainteresovanih resora za potencijalno finansiranje u okviru inicijative Zeleni centar za Zapadni Balkan (WBGC). Centar je osmišljen uz podršku Instituta za globalni zeleni rast, a u okviru projekta saradnje sa Ministarstvom za inovacije i tehnologiju Mađarske.

Na Međunarodnoj donatorskoj konferenciji, koja je, pod pokroviteljstvom Evropske komisije, 17. februara 2020, organizovana u Briselu, a na kojoj je učešće uzeo predsjednik M. Đukanović, Crna Gora je opredijelila 500 000 eura finansijske pomoći Albaniji za saniranje posljedica razornog zemljotresa. Sa prethodno izdvojenim finansijskim sredstvima od strane lokalnih zajednica i prikupljenim dobrovoljnim priložima u periodu nakon zemljotresa, ukupan iznos finansijske podrške Crne Gore iznosi 750 000 eura.

GDS je koordinirao i upućivanje humanitarne pomoći za saniranje posljedica razornog zemljotresa koji je pogodio Republiku Hrvatsku, 29. decembra 2020. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 31. decembra 2020. donijela odluku o upućivanju humanitarne pomoći Hrvatskoj u iznosu od 50 000 eura. Pomoć Republici Hrvatskoj pružena je kroz Mehanizam

EU za civilnu zaštitu, a grad Podgorica je gradu Zagrebu donirao novčanu pomoć od 10 000 eura.

GDS je koordinirao i upućivanje humanitarne pomoći Republici Haiti. Vlada Crne Gore je, na sjednici od 29. oktobra 2020, donijela odluku o upućivanju novčane pomoći Haitiju u iznosu od 10.000,00 dolara za borbu protiv kolere. Sredstva za donaciju su obezbijedena iz budžeta MVP.

6. GENERALNI DIREKTORAT ZA KONZULARNE POSLOVE I DIJASPORU

Tokom 2020. Generalni direktorat za konzularne poslove (GDK) je posvećeno, direktno i indirektno, posredstvom diplomatsko-konzularnih predstavništava, radio na pružanju konzularnih usluga crnogorskim državljanima u inostranstvu. Posebno važan dio angažmana GDK u 2020. odnosio se na koordinaciju aktivnosti u vezi sa repatrijacijom crnogorskih državljana tokom prvog talasa epidemije Covid19. GDK je u 2020. obradio ukupno 15 371 predmeta, od kojih se u svakom postupalo u prosjeku između 4 do 8 puta.

6.1. Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć i opšte poslove

Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć i opšte poslove je radila na pružanju konzularne pravne pomoći i postupala po brojnim konzularnim radnjama, kao što su: zamolnice, ekstradicije, transferi lica, pitanja državljanstva, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, matična stanja, legalizacija dokumenata, putni listovi, pasoši, sprovodnice i drugi specifični konzularni predmeti koji se odnose na uhapšene, pritvorene, bolesne, sa humanitarnom svrhom i slično, kao i veliki broj akata koji su distribuirani nadležnim ministarstvima. Direkcija je postupila po velikom broju ličnih zahtjeva crnogorskih državljana koji su se obraćali za posredovanje u dobijanju konzularne zaštite po raznim pitanjima posredstvom naših DKP. Takođe, ova Direkcija je postupala i davala mišljenja na predloge zakonskih propisa u okviru nadležnosti drugih organa, a predstavnici ove direkcije su učestvovali u međuresornim radnim grupama iz oblasti readmisije, granice i migracija, čiji je primarni nosilac aktivnosti Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Direkcija za međunarodno pravnu pomoć i opšte poslove, redovno je izvještavala nadležne organe o mjerama koje su Vlade drugih država preduzimale, i dalje preduzimaju u cilju sprečavanja širenja COVID19, a njeni službenici bili su angažovani i tokom perioda repatrijacije crnogorskih državljana.

Broj obrađenih predmeta iz djelokruga poslova koji obuhvataju međunarodno pravnu pomoć i opšte poslove u 2020. iznosi 7.051. Predmeti koji se odnose na Covid19 broje 2338.

Sporazum između Crne Gore i Japana o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša stupio je na snagu 1. februara 2020.

Sporazum između Crne Gore i Turske o pružanju konzularne zaštite potpisan je 15. februara 2020. Još nije stupio na snagu jer su u završnoj fazi pravne procedure u R.Turskoj. Sporazumom se omogućava da diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Turske koja su uspostavljena na teritoriji Kraljevine Bahrein, Republike Benin, Republike Bocvane,

Burkina Faso, Republike Kamerun, Kraljevine Kambodža, Republike Čad, Demokratske Republike Kongo, Obale Slonovače, Republike Džibuti, Komonvelta Dominika, Gabonske Republike, Republike Gambije, Republike Gvineje, Kirgiske Republike, Republike Madagaskar, Republike Mali, Sultanata Oman, Države Palestina, Republike Ruanda, Republike Južni Sudan, Republike Sudan, Republike Tadžikistan, Republike Uzbekistan i Republike Zimbabve, u kojima ne postoje diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore, obezbijede konzularnu zaštitu crnogorskim državljanima u pomenutim državama u slučaju hitne konzularne intervencije ili potrebe.

Početkom 2020. inicirane su i konzularne konsultacije sa BiH, Srbijom, Hrvatskom i Slovenijom, ali zbog aktuelne pandemije Covid19, one nijesu realizovane.

6.2. Direkcija za viznu politiku, prelete i tranzit

Predmeti iz oblasti vizne politike, preleta, uplovljavanja brodova, zvaničnih najava posjeta stranih funkcionera i tranzita vojnih kontingenata, tranzita stranih državljana ukupno broje 3 330 predmeta.

U toku 2020. primljeno je ukupno 890 zahtjeva za vize: 632 zahtjeva kroz VIS sistem, od kojih 258 za vizu D (246 pozitivno riješeno, 12 negativno) i 374 za vizu C (218 pozitivno, 156 negativno).

240 zahtjeva preko stranih DKP-a (Srbije, Bugarske) koja nas zastupaju u trećim zemljama po bilateralnim sporazumima, od kojih 15 za vizu D (9 pozitivno, 6 negativno) i 225 zahtjeva za vizu C (115 pozitivno, 110 negativno).

18 zahtjeva za tzv. inicijalne vize za rad u stranim DKP-ima u Crnoj Gori riješeno je pozitivno.

Što se propisa iz oblasti vizne politike tiče, donijete su odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane R. Jermenije, R. Kazahstan i Ruske Federacije (objavljene u Službenom listu Crne Gore, broj 55/2020 od 12.06.2020), te Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o viznom režimu (objavljena u Službenom listu Crne Gore, broj 67/2020 od 07.07.2020). Pravilnik o vizama i viznim obrascima stupio na snagu 25. decembra 2020. (objavljen u Službenom listu Crne Gore, broj 122/2020).

6.3. Direkcija za privilegije, imunitete i saradnju sa dijasporom

Ukupan broj predmeta koji se odnose na izdavanje diplomatskih i službenih pasoša, posebne lične karte, oslobađanje od PDV i carina, počasne konzule iznosi 2 652 predmeta.

U 2020. su počeli sa radom konzulati na čelu sa počasnim konzulima: Helena Ruduša, sa sjedištem u Rigi (Letonija), Daiva Perevičiene u Viljnusu (Litvanija), Vassili Apostolopoulos, sa sjedištem u Solunu (Grčka) i Akkan Suver, sa sjedištem u Balikesiru (Turska). Ispunjeni su i formalno-pravni uslovi za otvaranje konzulata na čelu sa počasnim konzulima: Enverom Moralićem u Požegi (Hrvatska – nadležnost Požeško-slavonska županija), Sokol Hoxha, sa sjedištem u Skadru (Albanija) i Folkera Cea, sa sjedištem u Vajblingenu (SR Njemačka –

nadležnost za pokrajinu Baden Virtemberg). Crnu Goru u inostranstvu predstavlja 65 počasnih konzula.

U 2020. je izdata egzekvatura Milošu Komneniću, počasnom konzulu Države Izrael u Crnoj Gori, sa sjedištem u Podgorici i nadležnošću za čitavu teritoriju Crne Gore.

6.4. Aktivnosti u vezi sa repatriacijom usljed epidemije COVID-19

Crna Gora je pravovremeno preduzela brojne mjere u cilju smanjenja štetnih posljedica, uzrokovanih pojavom virusne infekcije Covid-19, prvenstveno radi očuvanja javnog zdravlja.

Diplomatska služba je u takvim okolnostima, u saradnji sa drugim državnim organima, prvenstveno MUP, MO, MZ, MSP i drugim institucijama, pristupila realizaciji svih zadataka i mjera koje su imale za cilj siguran povratak naših državljana, i iz najudaljenijih djelova svijeta. Nakon formiranja Nacionalnog koordinacionog tijela i Operativnog štaba za povratak naših državljana, jedan od prioriteta zadataka je bio da se u komunikaciji sa cjelokupnom diplomatsko-konzularnom mrežom pristupi prikupljanju podataka o crnogorskim državljanima koji su zainteresovani za povratak u Crnu Goru. MVP je svakodnevno bilo na raspolaganju svim zainteresovanim crnogorskim državljanima, i zajedničkim djelovanjem i odgovornošću prema istom zadatku, uspješno odgovorilo na veliki broj upita. Sve informacije, prijedlozi i sugestije za rješavanje pojedinačnih situacija su redovno i bez odlaganja razmatrane.

MVP, kao jedan od organa koji je u procesu repatriacije crnogorskih državljana imao ključnu ulogu, učinilo je velike napore da najvećem broju zahtjeva naših građana, koji su se obraćali za pomoć, radi povratka u Crnu Goru, izađe u susret. Informacije koje su svakodnevno dostavljala naša diplomatsko-konzularna predstavništva bile su smjernice za donošenje odluka o organizovanju humanitarnih letova. Prioritet prilikom povratka naših državljana iz inostranstva bila su lica iz socijalno ranjivih kategorija društva, studenti, pomorci, lica u tranzitu. Dragocjenu pomoć i podršku pružili su i počasni konzuli u zemljama gdje Crna Gora nema svoja rezidentna DKP.

Vlada Crne Gore je organizovala više humanitarnih letova posredstvom nacionalne avio kompanije Montenegro Airlines, kojima je u Crnu Goru vraćen veliki broj crnogorskih državljana. MVP je u saradnji sa MUP i UP posredovao u izdavanju velikog broja tranzitnih dozvola za strane državljanu, u ime kojih su se obraćala strana DKP akreditovana u Crnoj Gori, kao i obradio veliki broj preleta.

Povratak crnogorskih državljana, kao i stranih državljana sa regulisanim boravkom u Crnoj Gori (Pregled za period 16. mart - 30. jun 2020. - evidencija MVP i DKP mreže):

1. Ukupan broj vraćenih crnogorskih državljana drumskim i avio-saobraćajem kojima je asistenciju pružila crnogorska diplomatsko-konzularna mreža iznosi preko 5 340 lica.

Kopnenim saobraćajem je, prema informacijama naših dkp, u Crnu Goru najavljenim/organizovanim dolascima, konvojima, vraćeno preko 2 980 naših državljana.

2. Repatrijacijski letovi - Montenegro Airlines je u periodu od 16. marta, kada su obustavljane i sve komercijalne linije, zaključno sa datumom 27. maj 2020. obavio 29 repatrijacijskih i humanitarnih letova, ka različitim destinacijama u Evropi. U tom periodu organizovani su letovi ka: Budimpešti, Rimu, Madridu, Berlinu, Briselu, Ljubljani, Parizu, Stokholmu, Sarajevu, Lisabonu, Istanbulu, Tel Avivu, Luksemburgu, Frankfurtu (šest puta), Beogradu (pet puta), Beču (četiri puta), Londonu (dva puta) i Cirihi (dva puta). Repatrijacijskim letovima u Crnu Goru je vraćeno ukupno 1 958 crnogorskih državljana. Letovima drugih avio kompanija iz Turske, Poljske, Rusije, S. Makedonije, SAD, Švajcarske ukupno su vraćena 402 crnogorska državljanina. Ukupan broj vraćen avio-saobraćajem iznosi 2 360.

3. Pomorci - u periodu od 15. aprila do 10. jula 2020. broj evidentiranih i vraćenih pomoraca/članova posada brodova je bio 1.325 lica. Ovaj broj vraćenih pomoraca nije konačan, jer je evidenciju nastavilo da vodi MSP, kao i najavu dolazaka pomoraca SGP, UP, UIP- zdravstveno sanitarnim inspektorima i članovima OŠ.

GDK, a posebno DKP mreža je permanentno radila na najavama dolazaka, dobijanju i prikupljanju tranzitnih dozvola za pomorce i mape puta, koji su iz svih krajeva svijeta stizali u Evropu, iz koje su se konektovali prema tada otvorenim koridorima, naročito aerodromima u Sofiji i Zagrebu. Takođe, države EU otvorile su svoje aerodrome za naše specijalne letove Montenegro Airlinesa radi povratka naših građana.

Najveći broj lica koja su bila zainteresovana za povratak plovio je na brodovima i kruzerima američkih kompanija, koji su se nalazili u teritorijalnim vodama SAD. Kompanije Royal Caribbean, MSC Cruises, Carnival Cruise Line, Carnival Corporation, Norwegian Cruise Line, Disney, Regal Princess, Virgin Voyagers, the Apollo group, su putničke kompanije, sa čijih kruzera su se iskrcavali pomorci. Ugovaranje čarter leta Barbados-Podgorica rezultat je predanog rada diplomatske mreže sa kompanijom Royal Caribbean, imajući u vidu da je čak 320 pomoraca iz čitavog regiona sletjelo 29. maja 2020. sa Barbadosa u Podgoricu, od kojih su 143 crnogorska pomorca. Pomorci iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Albanije sa ovog leta, prevezeni su do granica svojih država. Ukupno je vraćeno preko 300 pomoraca sa preko 70 brodova usidrenih u američkim lukama. Pomorci, na putu ka Crnoj Gori, vraćali su se brodovima (kompanija za koje rade) preko Atlantika ili koristeći trenutno prohodne avio rute Madrid – Sofija – Crna Gora (tranzit kolima preko Srbije) ili London – Frankfurt – Zagreb – Dubrovnik.

4. Presjek sa izlascima stranih državljana prema raspoloživim podacima (dkp mreža i Montenegroairlines) u periodu do 01. juna 2020 - Iz Crne Gore je do 1. juna 2020. ukupno otputovalo 3 055 stranaca. Od toga, specijalnim letovima Montenegro Airlines-a je Crnu Goru napustilo ukupno 1 164 lica, od kojih je preko 816 stranih državljana, a ostalo su bili crnogorski državljanini sa regulisanim boravkom u zemljama EU. Drugim avio prevoznicima otputovalo je 2 239 stranih državljana u Rusku Federaciju, Tursku, Poljsku, Veliku Britaniju, Holandiju, Švajcarsku (Turkish, Lot, Aeroflot, Pobeda, S7, Češka i dr.).

7. GENERALNI DIREKTORAT ZA MEĐUNARODNO PRAVNE POSLOVE

U okviru utvrđenih nadležnosti, Generalni direktorat za međunarodno pravne poslove (GMP), koordinirao je aktivnosti u cilju daljeg unaprijeđenja ugovorno-pravne osnove sa brojnim zemljama i organizacijama. Pripremani su materijali za zaključivanje međunarodnih i međunarodnih administrativnih sporazuma, koji uključuju davanje mišljenja na dostavljene predloge, njihovu pravno-tehničku redakтуру i usaglašavanje (preko 60), pripremu alternata i punomoćja za potpisivanje. Takođe, GMP se starao i o njihovom objavljivanju odnosno potvrđivanju, kao i stupanju na snagu. Istovremeno je rađeno i na pripremi nacрта i usaglašavanju sporazuma koji su u isključivoj nadležnosti Ministarstva (o obavljanju plaćene djelatnosti određenih članova porodice članova diplomatsko-konzularnih predstavništava sa Njemačkom, Turskom, Ukrajinom, Sjevernom Makedonijom, Bosnom i Hercegovinom, Mađarskom i Francuskom). Predstavnici Direktorata su, u saradnji sa drugim organima državne uprave, učestvovali u pregovorima za zaključivanje više bilateralnih i multilateralnih ugovora. Direktorat je davao i odgovarajuća pravna tumačenja u pogledu primjene i važenja međunarodnih ugovora i drugih pitanja iz oblasti međunarodnog prava.

U 2020. formirana je elektronska zbirka međunarodnih bilateralnih ugovora, u koju se unose svi potpisani međunarodni i administrativni bilateralni ugovori (preko 1500), i započet je proces formiranja zbirke međunarodnih multilateralnih ugovora, što je obaveza predviđena Zakonom o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

7.1. Međunarodni i administrativni ugovori

U 2020. zaključeno je ukupno 15 međunarodnih i administrativnih međunarodnih sporazuma.

- Ugovor o donaciji sredstava za realizaciju projekta rekonstrukcije mosta na rijeci Tari u Crnoj Gori, uz podršku Kine, potpisan 1. decembra 2020.
- Memorandum o saradnji između Komisije za sprečavanje korupcije i oduzimanje nezakonito stečene imovine Republike Bugarske i Agencije za sprečavanje korupcije Crne Gore, potpisan 27. oktobra 2020.
- Ugovor između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovačke o izmirenju duga Crne Gore prema Republici Slovačkoj, 22. oktobra 2020.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Letonije o zaštiti tajnih podataka, potpisan 24. septembar 2020.
- Japanska donacija (razmjennom nota) koja se odnosi na ekonomsku saradnju u pogledu promocije ekonomskog i socijalnog razvoja Crne Gore, 7. septembar 2020.
- Aneks Ugovora o civilno-vojnoj saradnji u upravljanju, kontroli i zaštiti vazdušnog prostora Crne Gore (SMATSA), potpisan 20. avgusta 2020.
- Sporazum o priznavanju obuka i sertifikata pomoraca za službu na plovilima registrovanim u Republici Grčkoj između Vlade Crne Gore Vlade Republike Grčke skladu sa Međunarodnom Konvencijom o standardima za obuku, sertifikovanje i održavanje straže pomoraca 1978, sa izmjenama (STCW konvencija), 7. avgust 2020.

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke o obavljanju plaćene djelatnosti članova porodice članova diplomatskog ili konzularnog predstavništva, potpisan 30. jula 2020.
- Memorandum o razumijevanju o saradnji u vezi sa redovnim funkcionisanjem i održavanjem sistema za prognozu poplava i upozoravanje u slivu rijeke Save (potpisan i Aneks E), potpisan 1. jula 2020.
- Memorandum o razumijevanju o diplomatsko-akademske saradnji između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Meksičkih Država, potpisan 29. maja 2020.
- Protokol o saradnji u oblasti izgradnje integriteta u sektoru odbrane između Ministarstva odbrane Crne Gore i Centra za integritet u sektoru odbrane Norveške, potpisan 19. maja 2020.
- Sporazum sa zemljom domaćinom između Crne Gore i Ujedinjenih nacija koje predstavlja Kancelarija UN za projektne usluge (UNOPS), potpisan 5. marta 2020.
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američkih Država i Ministarstva odbrane Crne Gore o uslugama uzajamne katalogizacije, potpisan 11. februara 2020.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o obavljanju plaćene djelatnosti izdržavanih članova porodice članova diplomatskih i konzularnih predstavništava, potpisan 11. februara 2020.
- Sporazum između Crne Gore i Republike Turske o pružanju konzularne zaštite crnogorskim državljanima, potpisan 11. februara 2020.

Završena je konsolidacija ugovornog stanja, odnosno sukcesija bilateralnih sporazuma sa Mađarskom, a pokrenute su inicijative za okončanje tog postupka sa Bugarskom, Kanadom i Ruskom Federacijom.

Direktorat je koordinirao aktivnosti oko predloga britanske strane za zaključivanje Sporazuma između Crne Gore i Velike Britanije o trgovini, partnerstvu i saradnji, koji je u funkciji regulisanja odnosa, posebno trgovinskih, a nakon izlaska UK iz EU. Britanski predlog bio je da se Sporazum potpiše prije njihovog izlaska iz EU. U tom smislu, komunikacija sa britanskom stranom je tekla istovremeno sa razgovorima koji su vođeni između EU i UK oko postizanja sporazuma o izlasku UK. Nakon Brexita, kojom prilikom je definisan prelazni period važenja SPP-a do 31.12. 2020, crnogorska i britanska strana su dogovorile nastavak pregovora u cilju zaključivanja ovog sporazuma. Postupak je započet u februaru 2020, kada su zatražena zvanična mišljenja od nadležnih ministarstava na inovirani tekst sporazuma. Nova runda pregovora nije zakazana, jer nisu sprovedene neophodne unutrašnje procedure do kraja 2020, koje su sada u toku.

Imajući u vidu da su Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave pojedina ministarstva dobila drugačije/nove nadležnosti, neophodno je pristupiti formiranju nove delegacije za vođenje pregovora za zaključivanje ovog sporazuma, nakon čega će nadležno ministarstvo uputiti Vladi Predlog osnove za vođenje pregovora.

7.2. Međunarodne restriktivne mjere

Na liniji usaglašavanja sa odlukama Savjeta EU u pogledu uvođenja restriktivnih mjera, Vlada Crne Gore je, donijela:

- Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014, 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015, 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015, 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016, 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016, 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. i 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017, 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. i 2017/1418/ZVBP od 4. avgusta 2017, 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. i 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. i 2019/1405/ZVBP od 12. septembra 2019. i 2020/120/ZVBP od 28. januara 2020. u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine verzije („Službeni list CG“, broj 34/2020); i

- Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. i 2019/354/ZVBP od 4. marta 2019. povodom situacije u Ukrajini verzije („Službeni list CG“, broj 5/2020).

Programom rada Vlade za 2020, predviđeno je utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama. Izmjene i dopune navedenog zakona neophodne su radi preciznijeg i bližeg definisanja pojedinih postupaka i nadležnosti organa u primjeni restriktivnih mjera i usklađivanja sa praksom Evropskog suda pravde. Ova obaveza, takođe, je definisana i Sporazumom o sprovođenju Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma na Zapadnom Balkanu, koji su potpisale Crna Gora i Evropska Unija. Imajući u vidu navedeno, a posebno činjenicu da je Predlog zakona potrebno pripremiti u što skorijem roku, formirana je Radna grupa za pripremu Predloga izmjena i dopuna.

Na osnovu dobijenih odgovora resora, sastanci radne grupe održani su 18. maja i 10. juna 2020. Saglasno dogovoru sa sastanka predlog izmjena Zakona poslat je na mišljenje ekspertu SE sa inkorporiranim komentarima sa sastanka, većim dijelom UP, nakon čega su dobijeni komentari eksperta krajem septembra 2020. U skladu sa dobijenim preporukama, a iz

razloga neophodnih obimnih izmjena, konstatovano je da se mora pristupiti proceduri donošenja novog Zakona o restriktivnim mjerama.

VI GENERALNI SEKRETARIJAT

6.1. Normativno-pravni poslovi

U Odjeljenju za normativno-pravne poslove i Odjeljenju za upravljanje ljudskim resursima u cilju jačanja administrativnih kapaciteta neophodnih za pružanje efikasne podrške u ostvarivanju prioriteta vanjske politike, tokom 2020, nastavilo sa uvođenjem i izradom novih i unapređenjem postojećih oblika organizovanja, podzakonskih akata, pravila i internih procedura vezanih za regulisanje unutrašnjih odnosa i procesa rada.

U toku 2020. Ministarstvo vanjskih poslova procesuiralo je na usvajanje:

- Odluku o visini naknade za rad ispitnih komisija u Ministarstvu vanjskih poslova;
- Uredbu o načinu sprovođenja nabavki za diplomatska i konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu;
- Uredbu o izmjeni Uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu.

Odjeljenje za normativno-pravne poslove je radi organizovanja efikasnijeg i ekonomičnijeg vršenja poslova od značaja za rad organa Ministarstva izradilo i procesuiralo interna pravila, instrukcije i procedure, koje su sastavni dio Knjige procedura.

6.2. Kadrovski poslovi

U toku 2020, Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima objavilo je ukupno 32 oglasa i konkursa, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG” br. 2/18 i 34/19) i to:

1. 9 internih oglasa od kojih nijedan nije realizovan jer ili nije bilo prijavljenih kandidata ili su kandidati odustali u toku sprovođenja postupka.
2. 19 javnih oglasa po osnovu kojih je 12 službenika zasnovalo radni odnos u Ministarstvu vanjskih poslova na neodređeno vrijeme, dok je u ostalim postupcima ili donijeta odluka o izboru, čija se konačnost čeka, ili se čekaju rezultati postupka obavezne provjere sposobnosti ili nije bilo kandidata koji ispunjavaju uslove oglasa.
3. 5 javnih konkursa za visoko rukovodni kadar, koji su okončani postavljanjem generalnih direktora, odnosno podsekretara za finansijska pitanja.

Uzimajući u obzir broj sistematizovanih radnih mjesta u odnosu na broj popunjenih, kao i da je u Ministarstvu prepoznata potreba za unapređenjem organizacione strukture, uslova i načina rada, kao i kontinuiteta i stalnosti državnih službenika koji treba da budu uključeni u nesmetani proces rada, te činjenicu da Ministarstvo vanjskih poslova u kontinuitetu ima nedostatak potrebnih kadrova u svim oblastima, kao i da će u toku 2021, zbog navršenih 67 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, četiri službenika/ce ispuniti uslove za

prestanak radnog odnosa, to će se u narednom periodu, u saradnji sa Ministarstvom finansija, preduzeti koraci u pravcu jačanja kadrovskih kapaciteta.

6.3. Slobodan pristup informacijama

U periodu od 01.01.2020. do 31.12. 2020, Ministarstvu vanjskih poslova podnijeto je 26 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, po kojima je postupljeno na način što je:

- 6 zahtjeva usvojeno;
- 13 zahtjeva odbijeno;
- 5 zahtjeva djelimično usvojeno;
- 1 zahtjev prosljeđen nadležnom organu na dalje postupanje;
- 1 zahtjev dostavljeno obavještenje o javno objavljenoj informaciji.

U svih 26 predmeta postupljeno je u zakonom propisanom roku.

Drugostepeni postupak

U toku 2020. podnijeto je ukupno 6 žalbi, od kojih su:

- 4 žalbe odbijene od strane drugostepenog organa ili je postupak obustavljen zbog odustajanja podnosioca žalbe (Komisija za žalbe i Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama);
- 1 žalba usvojena od strane drugostepenog organa, u kojem predmetu će Ministarstvo vanjskih poslova, u ponovnom postupku, postupiti i otkloniti ukazane nedostatke, u zakonom propisano roku;
- 1 postupak po žalbi je u toku.

6.4. Finansije

Zakonom o budžetu za 2020. planirani budžet MVP iznosio je 19.446.410,20€. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2020, koji je Skupština Crne Gore usvojila 23. juna 2020, Ministarstvu vanjskih poslova su umanjena finansijska sredstva za tekuću godinu u iznosu od 1.390.608,47€.

MVP je zatim, u cilju obezbjeđivanja dodatnih finansijskih sredstava za finansiranje trećeg paketa socio-ekonomskih mjera za saniranje posljedica izazvanih koronavirusom, koji je Vlada Crne Gore usvojila 23. jula 2020, stavilo na raspolaganje ostvarene uštede, u iznosu od 480.000€, za implementaciju navedenih mjera.

I pored umanjjenja planiranog budžeta za skoro 2 miliona eura, uz revidiranu i racionalnu potrošnju, MVP je redovno servisiralo sve ugovorene i planirane obaveze za 2020, u zemlji i inostranstvu, i budžetsku godinu završilo bez dugovanja prema dobavljačima i zaposlenima.

Raspoloživa sredstva po programima i izvršenje budžeta, prikazani su u tabeli:

	Tekući budžet (1)	Izvršenje budžeta (2)	Izvršenje u % (1:2)
Administracija	3.801.982,96	3.591.768,68	94,47
Diplomatsko-konzularna predstavništva	14.875.261,65	13.930.084,81	93,65
Ukupno	18.677.244,61€	17.521.853,49€	93,82

Takođe, u 2020. su realizovani planirani kapitalni projekti u dva DKP-a, i to rekonstrukcija sistema hlađenja u Ambasadi Crne Gore u Vašingtonu i rekonstrukcija objekta u kojem je smještena Ambasada Crne Gore u Zagrebu. Oba objekta se nalaze u vlasništvu države Crne Gore.

MVP je u decembru 2020. dobilo donaciju Vlade Republike Koreje od tri putnička vozila marke Hjundai, vrijednosti 45.851,23€.

MVP je tokom 2020. bilo subjekt dvije revizije uspjeha: *Uspješnost upravljanja ugovorima o djelu, ugovorima o dopunskog radu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima u organima državne uprave i Efikasnost planiranja i povraćaja sredstava po osnovu kontribucija*, od strane Državne revizorske institucije (DRI). Kada je u pitanju prva revizija (ugovori) ispunjene su sve preporuke DRI, u zadatim rokovima, dok su za drugu reviziju uspjeha (kontribucije) aktivnosti na ispunjavanju obaveza u toku.

6.5. Javne nabavke

Ministarstvo vanjskih poslova je pripremio i objavilo Plan javnih nabavki za 2020. u zakonskom roku, do 31. januara 2020. Ukupna vrijednost planiranih javnih nabavki iznosila je 462.257 eura od čega se na robe odnosilo 29.700 eura, dok je planirana vrijednost usluga iznosila 432.557 eura. U toku godine izvršene su dvije izmjene i dopune Plana javnih nabavki, od kojih se prva u februaru mjesecu odnosila na nabavku radova – adaptacija prostora paviljona Crne Gore za potrebe predstavljanja na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai, dok se druga izmjena u julu mjesecu odnosila na usklađivanje plana javnih nabavki u skladu sa primjenom novog Zakona o javnim nabavkama koji je donešen 26. decembra 2019.

Sproveden je otvoreni postupak za nabavku radova – adaptacija prostora paviljona Crne Gore za potrebe predstavljanja na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai, za koji ugovor nije potpisan usljed pandemije korona virusa, već je od ponuđača zatraženo da se produži rok važenja ponude do 15. marta 2021.

Na osnovu potpisanog okvirnog sporazuma iz 2018. zaključen je ugovor za treću godinu primjene okvirnog sporazuma za nabavku usluga – rezervacija i kupovina avio karata u vrijednosti od 170.000,00 eura.

Tokom 2020. sprovedeno je 59 postupaka nabavki male vrijednosti u ukupnom iznosu od 110.059,61 eura, od čega je za 9 postupaka nabavki male vrijednosti zaključen ugovor, a 50 nabavki male vrijednosti je realizovano direktnim prihvatanjem predračuna.

U drugoj polovini godine sproveden je jedan postupak jednostavne nabavke objavljivanjem zahtjeva za dostavljanje ponuda na portalu Direktorata za politiku javnih nabavki i za isti je zaključen ugovor u iznosu od 12.463 eura. Takođe je sproveden i jedan postupak posebne nabavke iz oblasti bezbjednosti, uz zaključivanje ugovora na iznos od 29.911,20 eura. Odrađene su 44 jednostavne nabavke putem predračuna u ukupnom iznosu od 20.268,13 eura.

Evidencija o sukobu interesa odnosno kršenju antikorupcijskog pravila dostavljena je nadležnom organu u zakonskom roku, kao što će i izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama za 2020. biti dostavljen u zakonskom roku.

VII DIPLOMATSKA AKADEMIJA

Diplomatska akademija kao posebna organizaciona jedinica Ministarstva vanjskih poslova nadležna za poslove stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u službi vanjskih poslova, ali i u drugim organima državne uprave u dijelu koji se odnosi na poslove u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa, tokom 2020. u uslovima uzrokovanim pandemijom virusa Covid-19, posebnu pažnju usmjerila je na prilagođavanje novonastalim okolnostima sa posebnim akcentom na digitalizaciju programa usavršavanja, ali i kontinuiranu organizaciju polaganja stručnih ispita od značaja za rad u službi vanjskih poslova.

U cilju jačanja kapaciteta za vršenje diplomatskih i konzularnih poslova Diplomatska akademija je organizovala polaganje stručnih ispita od značaja za rad u službi vanjskih poslova i to diplomatsko-konzularnog i višeg diplomatsko-konzularnog ispita.

Diplomatsko-konzularni ispit položilo je 10 kandidata u rokovima koji su sprovedeni u julu, avgustu i oktobru 2020. u skladu sa odredbama Zakona o vanjskim poslovima („Službeni list CG“, broj 70/17) i Pravilnika o programu i načinu polaganja diplomatsko-konzularnog ispita („Službeni list CG“, broj 81/18). Zbog okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa Covid -19 inicijalno planirani martovski rok je održan u julu; zbog nepredviđenih okolnosti dodat je još jedan vanredni rok u avgustu; oktobarski rok je održan u planiranom terminu. U navedenim rokovima ukupan broj prijavljenih kandidata bio je 12, od čega je ukupno 10 kandidata položilo ispit (jul - 0, avgust - 5, oktobar - 5), jedan kandidat nije položio, a jedan kandidat je odustao prije početka polaganja ispita.

Viši diplomatsko-konzularni ispit položilo je 8 kandidata u roku koji je organizovan u oktobru 2020. u skladu sa odredbama Zakona o vanjskim poslovima („Službeni list CG“, broj 70/17) i Pravilnika o programu i načinu polaganja višeg diplomatsko-konzularnog ispita („Službeni list CG“, broj 47/19). Zbog okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa Covid -19 inicijalno planirani martovski rok nije održan, a oktobarski rok je održan u planiranom terminu. U navedenim rokovima ukupan broj prijavljenih kandidata bio je 9, od čega je 8 kandidata položilo ispit, a polaganje je odloženo za jednog kandidata zbog opravdanih razloga zdravstvene prirode, međutim kandidat se nije odazvao u terminu koji je bio određen.

7.1. Međunarodna saradnja

U 2020. godini dodatno je proširena baza sporazuma o saradnji sa srodnim institucijama iz inostranstva, te je s tim u vezi, zaključen Sporazum o saradnji sa Diplomatskom akademijom Meksika, Matijas Romero, dok su u proceduri dodatnih sedam sporazuma koje su inicirale srodne institucije iz Maroka, Indonezije, Mongolije, Paname, Kirgistana, Tunisa i Iraka.

Dalje jačanje baze sporazuma sa srodnim institucijama iz inostranstva, kao i proaktivna saradnja predstavljaju dodatnu mogućnost za usavršavanje crnogorskih diplomata, zbog čega će u narednom periodu poseban akcenat biti na oblastima koje se odnose na jačanje baze sporazuma, unapređenje postupka zaključivanja sporazuma i naročito na proaktivno djelovanje u okvirima zaključenih sporazuma, rukovodeći se potrebama crnogorske diplomatije.

Ljetnja škola za mlade diplomate „Gavro Vuković“ tradicionalno se održava od 2008. i do sada je okupila 563 polaznika iz 77 država, kao i 185 istaknutih predavača, teoretičara i praktičara međunarodnih odnosa. Ovogodišnja Ljetnja škola, održana u online formatu, bila je posvećena ulozi i značaju diplomatije u izgradnji kohezivnog i održivog svijeta i nastavila je tradiciju koja traje već 13 godina okupivši 47 mladih diplomata i profesionalaca međunarodnih odnosa iz 28 država sa šest kontinenata, koji su tokom pet dana imali priliku da razmijene mišljenja sa 37 istaknutih predavača u okviru 18 interaktivnih sesija¹.

Među predavačima su bili profesori sa najprestižnijih svjetskih univerziteta i škola; veterani i nova imena sa *Boston University, John Hopkins University, Diplo Foundation*, ali i nova imena sa *Oxford University, The London School of Economics and Political Science, Laiden University, University of South Australia, Lund University*. Pored istaknutih akademskih profesora, sa polaznicima su razgovarale diplomate iz Njemačke, Kine, Rusije, SAD, Velike Britanije, Finske, Novog Zelanda; političari i analitičari iz Crne Gore i svijeta; predstavnici UN, EU, NATO, civilnog društva (*Global Citizen*) i medija (*New York Times*).

U narednom periodu posebna pažnja treba da bude posvećena održivosti ovog projekta i njegovoj promociji, kako bi solidna osnova koja postoji bila nadograđena imajući u vidu činjenicu da je ovo jedan od rijetkih globalnih foruma koji je primarno posvećen mladim diplomatama sa svih kontinenata, budućim liderima i donosiocima odluka, te kao takav predstavlja investiciju za budućnost, platformu za afirmaciju vanjske politike Crne Gore, kao i njenu međunarodnu promociju.

Regionalna inicijativa „Dijalog za budućnost“ sprovodi se u saradnji UN timova i nadležnih institucija u Crnoj Gori, Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini sa ciljem da se kreira dodatni prostor za konstruktivni dijalog između građana, građana i donosilaca odluka, sa posebnim akcentom na značaj društvene kohezije, povjerenja i poštovanja različitosti. Program jačanja kapaciteta za grupu od 30 mladih diplomata i državnih službenika iz Crne Gore stavio je poseban akcenat na pitanja društvene kohezije i interkulturalne komunikacije u globalnom svijetu, imajući u vidu da komunikacija, povjerenje i saradnja predstavljaju preduslove za otpornost društva na izazove nacionalnog, regionalnog ili globalnog karaktera. U okviru ovog projekta organizovana je Radionica na temu *Interkulturalna komunikacija u globalnom*

---

¹ XIII Ljetnja škola se 2020. realizovana je bez utroška budžetskih sredstava, a za Ljetnju školu koja je planirana za 2021. u hibridnom formatu, sredstva je u većem dijelu obezbijedio UNDP. Odsjek za javnu diplomatiju (PDD) NATO je obezbijedio finansijsku podršku za održavanje Ljetnje škole za 2021. Ljetnja škola se u dosadašnjem periodu u cjelosti ili većem dijelu finansirala iz donacija (UNDP, Kraljevina Norveška).

svijetu, u Baru, 11-12. marta 2020. s ciljem podizanja stepena povjerenja, socijalne kohezije i jačanja uloge mladih u političkom dijalogu unutar i između tri zemlje učesnice - BiH, Srbije i Crne Gore.

Uprkos okolnostima pandemije, ove godine Diplomatska akademija je uz podršku UNDP iznjedrila jednu dodatnu vrijednost – pokrenut je portal za mlade diplomate i sa njim povezani elektronski sadržaji i društvene mreže - *youngdiplomats.me*. Portal je posvećen međunarodnim programima saradnje koje organizuje Diplomatska akademija. Motivisan ambicijom da sačuva i doprinese razvijanju odnosa među rastućom mrežom alumnista Ljetnje škole za mlade diplomate, specifičan je po tome što sadrži jednu „živu“ bazu informacija o svim alumnistima i predavačima koji su u proteklom periodu doprinijeli uspjehu ovog događaja. Pored informacija vezanih za Ljetnju školu na portalu se mogu naći informacije o drugim programima međunarodne saradnje koje organizuje Diplomatska akademija, ali i informacije o programima koje organizuju srodne institucije, a koji mogu biti od značaja za globalnu zajednicu diplomata i profesionalaca međunarodnih odnosa. Dodatno, portal predstavlja i virtuelno mjesto za razmjenu informacija i mišljenja, a sadrži interni forum namijenjen polaznicima programa Diplomatske akademije, te kao takav doprinosi daljem povezivanju i jačanju saradnje, ali i međunarodnoj afirmaciji Crne Gore.

7.2. Stručno usavršavanje u oblasti međunarodnih odnosa

Ovogodišnje okolnosti umnogome su uticale da se brojni programi usavršavanja otkazu ili odlože, no ipak kao rezultat saradnje mlade diplomate iz Crne Gore su imale priliku da učestvuju u online programima u organizaciji Klingendal Instituta iz Holandije i Pravnog fakulteta iz Rige, kao i regionalnom online kampu REACT u organizaciji NVO Alfa Centar, a dodatno je potvrđeno učešće za crnogorske predstavnike na online programu u organizaciji Centra Džordž Maršal u SR Njemačkoj.

Dodatno, omogućena je nastava francuskog jezika u online formatu za 88 službenika državne uprave, koja se realizuje u okviru saradnje sa Međunarodnom organizacijom za frankofoniju (OIF), a dogovorena je nastava njemačkog jezika za 12 diplomata u saradnji sa Ambasadom SR Njemačke u Podgorici, planirana tokom 2021.

Ove godine organizovan je zajednički trening program u saradnji diplomatskih akademija ministarstava vanjskih poslova Crne Gore i Republike Turske. Trodnevni program koji je organizovan u online formatu bio je prilika za crnogorske diplomate da se upoznaju sa pitanjima globalne bezbjednosti i međunarodnog terorizma, te razmatranje aktuelnih kretanja u Istočnom Mediteranu, ali i za bliži uvid u prioritete turske vanjske i bezbjednosne politike, posebno prema zemljama Balkana, kao i odnose Turske sa EU.

VIII GENERALNI INSPEKTORAT

Na osnovu člana 19 stav 5 Zakona o vanjskim poslovima ("Službeni list CG", broj 70/17), Ministarstvo vanjskih poslova donijelo je novi Pravilnik o bližim ovlaštenjima glavnog diplomatskog inspektora i diplomatskih inspektora i načinu sprovođenja nadzora nad radom

diplomatskih i konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu (Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 5/2020 od 28.1.2020, a stupio je na snagu 5.2.2020). U decembru 2019. je, takođe, usvojen Godišnji plan nadzora nad radom DKP-a Crne Gore u 2020. Međutim, usljed pandemije Covid19, planirani Program nadzora nad radom dkp-a za 2020. nije realizovan.

IX OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

Predlog mjera za poboljšanje rada Ministarstva, a samim tim i ostvarivanje značajnijih dometa crnogorske vanjske politike, se odnosi na:

- profesionalizaciju diplomatsko-konzularne službe u skladu sa Zakonom o vanjskim poslovima, prema kome do 30% šefova dkp-a mogu biti lica koja nijesu diplomate;
- snaženje imidža i dalje pozicioniranje Crne Gore kao kredibilne NATO članice;
- jačanje uloge regionalnog lidera i konstruktivnog partnera i susjeda;
- aktivno angažovanje u pregovaračkom procesu sa EU, što podrazumijeva i intenzivnu diplomatsku aktivnost i predstavljanje ostvarenih rezultata u neposrednoj komunikaciji sa inostranim partnerima;
- realizaciju posjeta na visokom nivou, naročito u zemljama sa kojima nije uspostavljen redovan politički dijalog;
- afirmaciju ekonomske diplomatije i ostvarivanje veće prisutnosti Crne Gore na međunarodnim skupovima pogodnim za promociju njenih investicionih potencijala;
- proaktivno djelovanje u podsticanju saradnje sa predstavnicima dijaspore -iseljenika;
- jačanje administrativnih kapaciteta Ministarstva, a potom i diplomatsko-konzularnih predstavništava na najvažnijim političkim i geostrateškim adresama, uključujući i misije pri multilateralnim organizacijama, gdje je prepoznata potreba poboljšanja kvaliteta rada i fluktuacije informacija;
- poboljšanje komunikacije sa drugim organima državne uprave u cilju koordiniranja nastupa na međunarodnoj sceni;
- podsticanje i obezbjeđivanje maksimalne moguće zastupljenosti predstavnika Crne Gore u svim značajnim međunarodnim organizacijama, kako učešćem u radnim tijelima, tako i aktivnijem pristupu mogućnostima popunjavanja odgovarajućih mjesta u stručnim službama međunarodnih organizacija;
- intenziviranje pojedinačnih kontakata naših diplomata na svim nivoima sa predstavnicima insitucija zemlje prijema, ali i članova diplomatskog kora, te akreditovanih predstavnika pri međunarodnim organizacijama;
- zaključivanje odgovarajućih sporazuma o konzularnoj zaštiti prava i interesa naših građana sa prijateljskim zemljama, a u onim zemljama u kojima Crna Gora nema rezidentna diplomatsko-konzularna predstavništva;
- unapređenje sistema kriptovane komunikacije i zaokruženje organizacionog okvira, praćeno donošenjem i punom implementacijom bezbjednosnih pravila, uz bezbjednosnu pripremu svih službenika Ministarstva.

ZAKLJUČAK

U 2020. Ministarstvo vanjskih poslova nastavilo je da, i u vrlo složenim epidemiološkim uslovima, sprovodi aktivnosti u afirmaciji i realizaciji vanjskopolitičkih prioriteta, kroz instrumente vanjske politike i njene diplomatije. Pandemija Covid19 u velikoj mjeri uticala je na redovne aktivnosti i djelovanje Ministarstva vanjskih poslova, dodjeljujući mu nove funkcije i uloge u trenucima globalne zdravstvene krize. Suočena sa velikim izazovom, Crna Gora je, od početka pandemije, svoje aktivnosti na međunarodnom planu usmjerila prema evropskim i evroatlantskim partnerima, prije svega u nabavci i transportu medicinske opreme, a sa svim ograničenjima male dkp mreže, u uslovima zatvorenih granica i blokada, usljed zdravstvene krize, Ministarstvo je uspješno koordiniralo aktivnost repatrijacije crnogorskih državljana.